

310485

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును.

Vol. 8.

సంపుటము ౮

చెన్న పట్టణము 1922 వ సం॥ మార్చి 16 వ తేది గురువారము

దు ర్మ తి నా మ సం వ త్స ర ము, ఫా ల్గు ణ మా స బహుళ తృతీయ 3

No. 278.

సంచిక ౨౭౮

చదివినాడు!

మీరు కొనియున్నారా?

యోగ్యతాపత్రము!!

ప్రతియింటిలో నుండవలసిన సిద్ధాపథముల నేల కొనలేదు?

1. లోకామయహర కస్తూరిమాత్రలుచే గుణములు వాకును వాద్యకు వచ్చు రోగులకు అతిశ్రద్ధాకరముగ నున్నది.
కె. కె. విశ్వాస్ కవిరాజ్, విష్ణుచక్రవైద్యశాల, 9-41 బాక్సబజారువీధి రంగూను, బర్మా.
లోకామయహర కస్తూరిమాత్రలు ౭నులకు గలుగు సకలవిధ రోగములను పూర్తిగా బాగుచేయును.

250-300 మాత్రలుగల సీసా 1-కి ధర 0-4-0 1 మొదలు 6 సీసాలవరకు రూ 1-4-0

సారస్వతానవము (బుద్ధిప్రసాదిని)

జ్వరము, తలనొప్పి, కడుపుబిరుగు, స్త్రీలకు బలము నిచ్చు ఔషధము.
మెదడు దుస్థిలము, ముఠ, తలవేడిమి, మలబద్ధి, ఆకలిలేకుండుట, కాంతిహీనత, గుల్మము, మూలరోగము, స్వప్నస్థలము, శీఘ్రస్థలము మున్నగువాటిని పోగొట్టి అమితమైన శుద్ధి క్రమము నిచ్చుచు బలమును గలిగించును.
ఇది మామతోటకే గొప్ప వరప్రసాదము. 20 దినముల ఔషధముగల బుడ్డి 1 కి రూ 1-0-0.

ముఖ్యగమనింపు:—మా కాశాదాదుల సౌకర్యార్థమై వాడుకోరుటచే మద్రాసు, నెం 881 తిరుకొండవీటిలో మా బ్రాంచి తెరచియున్నాము. తప్పక ఎల్లరు ప్రోత్సహ మొనగ కోరెదము. వి. పి. ఆర్థులు మద్రాసు బ్రాంచినుండి పంపబడెను.
(954) సాశ్వత వెంకటాచల పండితులు శ్రీశీతాగృహుల వైద్యశాల మైనూరు.

Grand Clearance Sale
ఈ నెలవరకు సగము ధరకు విక్రయించెదము.

బెను పాన్ టెన్ వేనాలు

ఇది నరకు 850 వేనాలువరకు విక్రయించియున్నాము.
ఈ వేనాకు క్యాబెటు నిల్పు పోటీ చేసియున్నది. ఈ వేనాతో వ్రాసుటవలన అక్షరములు మత్స్యములవలె ముద్దుగా వ్రాయును. ఒకటిని లెప్పించి, వ్రాసిచూచినయెడల మీరే సంతోషపడుదురు. ఈ నెలవరకు సగము ధరకు విక్రయించెదము.

కావలసినవారు త్వరపడుట యుక్తము.

వేనా ఒకటికి సగము ధర రూ 1-4-0

సిటి వాచ్ కంపెనీ,

16, తిరుప్పవీధి, మదరాసు.

„Everybody's
favourite
Toilet
Kaminia oil &
Otto Dillbahar
Sold Every
where.”

వెంటుకలే అందము.

రా లిపోకుండ, జాగ్రత్త!

వెంటుకలు దుబ్బెనతో ఊడి రాకముననే త్వరపడు.
ఉడినప్పుడు మొదలు వెంటుకయెడల వెంటుకలు పొడైపోవును.
అంతవరకు రానియకదు.

నేడే

కామినీయా నూనెను

వాడుట మొదలు వెంటుకు.

ఇది రిజర్వ్ చేయబడినది.

వెంటుకల కట్టి రోగ మున్ను, కరో మాంద్య మున్ను,
యిది దివ్యౌషధము.

వెంటుకలు చిట్టట గాని, గరుకుగ గాని యుండదు.

మీ వెంటుకలు మరల యెప్పటి మెత్తదనమును గల్గి పట్టు
కలి నుండి మెరయుచుండును.

ఈ రోజుననే దీనిని పరీక్షించి చూడము.

వెంటుకలు యెట్లు వృద్ధి యగునో కనిపెట్టుడు.

కామినీయా తలనూనె నిన్ను సర్వోత్కృష్టముగ చేయను.

కల బుడ్డి 1-కి ఒక రూపాయి. వి. పి. ఆర్థులు ప్రత్యేకము

అన్ని చోట్లలోన ఈ క్రొంద తెలుగుబడిన ప్రకారము
విక్రయించబడుచున్నది.

ఇది మందు లెక్క నుండరీవద్దనున్న, సరకు లెక్క
వారివద్దను గూడ దొరకును, లేకున్న,
సోలు రేకులెట్లు:—

ఆంగ్లోయిండియన్ డ్రగ్స్ కంపెనీ

కెమికలు కంపెనీ,

(125) 155 జమ్నామనీడు, బొంబాయి

అధికరణములు	బేవదములు
(2957) తేనుగు	రు. ఆ. ప.
స్థాంతుమాన్యుల్ ...	4 0 0
గ్రామోబ్యోగన్యుల్ మాన్యుల్ ...	2 8 0
ఇన్ కెమ్ లుబ్రికేషన్ మాన్యుల్ ...	3 0 0
సివిల్ ప్రాజెక్ట్ కోడ్ ...	5 0 0
క్రిమినల్ ప్రాజెక్ట్ కోడ్ ...	6 0 0
ఎన్ ట్రేటు ల్యాండు ఆక్ట్ ...	2 0 0
రివిజువల్ ఆక్ట్ ...	2 0 0
ఇండియన్ పీస్ కోడ్ ...	2 0 0
హిందూలా (1901) ఆక్టులో నున్నది ...	6 0 0
బాట్లన్ శరీ ముద్రపెట్టె ...	1 4 0
వికొరియా డిస్క	
మైలాపూరు = మదరాసు	

అమృతాంజనము

తలనెప్పలకు ప్రసిద్ధి కెక్కి నది.

ఇతర ఏ విధమైన నెప్పలను కూడ

మా అమృతాంజనము వాడినంత

మాత్రమున నయమగును. వెల 0-10-0 అణాలు.

అమృతాంజనం డిపో, బొంబాయి - మదరాసు.

(3081) "కత్తికట్టలు"

వెద్దకత్తి గల్గి గజము పొడుగు గలవి. సాగవైసవి.

1-కి రూ 4-8-0.

దజను కొనువారికి 1టి ఉచితము. పోస్టేజీఖరచునకే.

వలయువారు ఆర్డరుతో ఒకరూపాయి

అదాన్సు కంపెనీనకు. వి. వెంకటేశ్వర్లు అందు కో

కట్టచ్చు అండ్ లాక్ మేకర్స్ etc.

వెద్దాపురం, (గోదావరిజిల్లా)

టెలిగ్రాఫిక్ ఆదేశము: "ఇంద్రప్రస్థ" వెద్దాపురం.

మీకు నువాసన ద్రవ్యము, లేక ఆత్మర కావలసినప్పుడు

"ఓటో దిల్ బహారు" కు వ్రాయుదు.

ఇది బిష్టరచేయబడినది. అత్యద్భుతమైన గుణముగలది.

1/2 ట్రాసు బుడ్డి 1-కి ధర రూ 2-0-0

1 ట్రాసు " " 0-12-0

1/2 ట్రాసు " " 0-8-0

కొన్ని చుక్కలు చేతి రుమాలయందు చల్లిన మిక్కిలి

మనోహరమైన వాసన చుట్టుప్రక్కలకు వ్యాపించును.

భారత శాసన సభ

డిమాండులపై చర్చ

డిమాండ్ కేసులు పార్టీల విజయము

డెల్లీ, మార్చి 14:—11½ గంటలకు గ్రాంటుల కొరతను నిమోదించు వోటుచేయుట ప్రారంభమయినది. మొదటి డిమాండు కస్టమ్యుక్రింద 6402000 రూపాయలై యుండెను. ఇందువలన జరిగిన చర్చలన డిమాండ్ కేసులు పార్టీలు వారి గ్రాంటులను చర్చయిన వెంటనే ప్రవర్తించుననియు తేలింది. చాలా కష్టపడిన చర్చ జరిగిన వెనుక డిమాండ్ కేసులు, నేషనల్స్, కొంతమంది ఇండియన్లకు కలసి ప్రభుత్వ పక్షమున యుండిరి. 100-కి 5 వంతున అనగా 352100 రూపాయలు తగ్గించుటకు అనుకూలముగ 63 ఓట్లును వ్యతిరేకముగ 34 వోట్లును వచ్చెను. ప్రతిభాభి యందున అధియము 100 కి 5 వంతున తగ్గింపవలెనని యభిప్రాయములలో చాలమంది పట్టుపట్టి నట్లు చర్చలన తేలి నది. ఇంకా చిన్న చిన్న తగ్గింపుల తీర్మానములు వచ్చునని విజయ మందలెను. మహానీగారు అన్ని డిమాండ్ కేసులను తగ్గింపవలెనని యభిప్రాయము వహించెను. తామును సభ్యులు ఇప్పుడు కట్టుబడియు టనగా యిదివరకే యభిప్రాయములలో చేరియున్న వారికి సమ్యక్ ద్రోహము చేయుట యగును; గాన ముందు చేర్చుకొని బోవువారి విషయమున తగ్గించిన తగ్గింప కున్నది. అంతట మహానీగారు వసంపాదించు కొనిరి.

కరాచీలో కస్టమ్యు క్రియేషను కల్లు క్రేయ్ డిమాండ్ కి 1 లక్షల రూపాయలు తీసివేయవలెనని కామరు గారు ప్రతిపాదించిరి. ఇందుకు బొంబాయిలో నిట్టి కల్లు విషయమున సామ్యము వలన తేలు గాన యానందతగ్గింపు నట్లే చేయవలెనని.

ప్రభుత్వమువారు విశేషము సాకంల నుపయోగించురు. గాన సాకంల సాంఘిక జేయము ప్రభుత్వమువారు సాకంల యభిమానము గలవాత మీయవలె ననిరి.

ఈ గ్రాంటు బహుచిన్నదియు ఇండియా మొత్తమున అర డజనుకంటె ఎక్కువ కల్లు లెట్టి తీవ్రము వైనాను మొంబర నెను. ఉపపాదన వీరిపోయెను.

కస్టమ్యు సాకంలను నిర్మిత కాలము నందుకు కలవు డిమాండును పరిచేయవలెనని ఖర్చుకొని తీసివేయవలెనని కామరు గారును సము తగ్గింపవలెనని వోట్లీగారు నుపపాదించిరి. ఈ విభాగములన సాకంలను నిర్మిత కాలములో సరిగా పనిచేయక నిర్మిత కాలమునకు చేర్చి వెంటనే కొంచుని చెప్పిరి.

ఇప్పటికియే చుంబిధత్తులని ఇప్పుడుగానిరి. ఏలన పని వత్తిడివచ్చినప్పుడు సాకంల విశేష కాలము పనిచేసి చాల ఖర్చు తగ్గించుచున్నారు. తేవన్నయడల విశేష ఖర్చుపై స్థిరమైన సాకంల సేర్పాటు చేయవలెననియుండెను. వీరికి సువర్ణములలో చాలభాగము పనియే యుండెను. ఇంతేకాక సాకంలను విశేషము పని చెప్పినందున సరకుల యధికారులనుండి పరిహారము వచ్చును. యుపపాదనలు చెందును పోయెను.

కస్టమ్యుక్రింద 252900 రూపాయలు తగ్గింపవలెనని సర్ వివలదాసు థాకర్సే గారు ప్రతిపాదించిరి. మొత్తము కస్టమ్యు ఖర్చులో 100 కి 5 వంతున తగ్గింపవలెనని తాను కోరుచున్నాననెను. అసభియ లందరను, ప్రత్యేక డిమాండ్ కేసుల పార్టీ వారును అన్ని కేసులందును 100 కి 5 వంతున తగ్గింపవలెనని యభిప్రాయ పడుచున్నారు. ఇందులన యాసభవారి యభిప్రాయ మేమో రాజాభిప్రాయం లెచుంబెంటు కమిటీకి తెలియగలదు. ఈ పద్ధతినల మూడు 1½ కోట్లు కలసి రాగలదని ఆయన యభిప్రాయము.

ఒక్కొక్కవిషయములో తగ్గింపవలెనని సభ్యులు చెప్పటంకంటె ఏవిషయమున తగ్గించుట యను విషయము కారాధికారులకుండుటయే నుంచిదని చెప్పను ద్వారకాదాసు గారు ప్రతిపాదనను బలపరిచిరి.

ఇప్పుడుగారు:—సభ్యు లీ యభిప్రాయన సంగీకరించువో కార్యము తలక్రిందగను. రాజాభిప్రాయం లెచుంబెంటు కమిటీవారు చేయవలసినది యింటనే జరుగును. మిలేవ్యును సుకొజు ప్రతిభాభి యందును ఒక్కసారి తగ్గింప నుడదు. లెచుంబెంటు కమిటీవారి కారాభిప్రాయం యెక్కువ తగ్గించుటకు వీలుగలదనియు వేరొక కారాభిప్రాయం తగ్గించుటకు వీలులేదనియు కనుగొనవచ్చును. కస్టమ్యు కారాభిప్రాయం చాలా అదాయము వచ్చుచున్నది గాని అందులన కర్చు అదాయములో 100 కి 2 కంటె విశేష మధి

కములేదు. ఇట్టి కారాభిప్రాయం తగ్గించుట వ్యాయమా? ఈ కారాభిప్రాయం ఏ మాత్రము తగ్గించినను అదాయము తగ్గిపోవునని నేను నమ్ముచున్నాను.

రంగారావు, గౌరు, రాంజీ, దేవప్రసాదు, సర్వాధికారి, నందలాలుగారు బలపరిచిరి. సభ్యుల యభిప్రాయము బాగుగా తెలియజేసిన గాని లెచుంబెంటు కమిటీవారు ఖర్చు తగ్గించుటకు సమ్యక్ములేదని వారనిరి. కస్టమ్యు కలిగిన వోటులందు ప్రభుత్వమువారు సప్లి మెంటరీ గ్రాంటు లడుగవచ్చును.

కోట్నూ, పెన్ను, వెబ్బుగారు వ్యాపారానుభవమును బట్టి మాట్లాడుచు ఖర్చు తగ్గించుటకు వ్యాపారము పడిపోవుననిరి. ఈ యభిప్రాయము వీలయటవలె నున్నదనియు వ్యాపారాభిప్రాయం సమ్యక్ముగ నున్నదనియు రోడ్డుగారనిరి. ఇప్పుడున్న సాకంల చాలాని వెబ్బుగారనిరి.

హెయిలీగారు రిస్కుగారితో నేకీధించిరి. కస్టమ్యు ఖర్చుతగ్గించుటకు చాల సమ్యక్ము కలుగును. అందరికిని మిలేవ్యు య మిక్కిమేగాని వోటులనుచేత అన్ని ప్రక్కలను ఖర్చుతగ్గించుటకు నుంచిదాను. ఖర్చుతగ్గించుటకు గూర్చి నిచారింపవలసి నది లెచుంబెంటు కమిటీ. వారి కక్షైర్వము కలుగజేయ గూడును. అదాయము మాత్రము సంపాదించు కారాభిప్రాయం, పరిపాలన మాత్రము చేయు కారాభిప్రాయం గల భేదమువలనలెను. సప్లి మెంటరీ గ్రాంటుల విషయములో కమిటీముగ సందరించుటకు నే నియుకొనెను. ఏకాభిప్రాయం వలన ఖర్చుతగ్గించుటకు వీలు లేదని నాకు తోచు పక్షమున తగ్గించుట కొప్పుకొనెను. చివరకు కారాభిప్రాయం ఖర్చుతగ్గించుచో అదాయము వచ్చుచును.

మాన్వీ ఈవ్వరకారక:— గాన సభవారు చెప్పెడి మొత్తము ఖర్చును ప్రభుత్వమువారు తప్పుక తగ్గించుట, ఆ తగ్గింపు వివిధ కారాభిప్రాయం ప్రభుత్వమువారు పంచవలెను. అప్పుడు చాలని యడల సప్లి మెంటరీ గ్రాంటు లడుగవలెను.

ఉపపాదనము ఓటుచేయగా 63 సుముఖముగను 34 విముఖముగను వచ్చెను. అధిక సంఖ్యాకులు డిమాండ్ కేసులు, నేషనల్స్ కు యుండెడిరి.

అన్ని డిమాండులలోను 100 కి 5 తగ్గింపవలెనని గౌరు గారు ప్రతిపాదించగా హెయిలీగారు దాక్షిణ్యం చెను. డిమాండు లోకాదానివెనుక నొకటి వోటుకు బట్టవలెను గాన నియుపపాదనను సరికాదని యభిప్రాయం వహించెను. కస్టమ్యు క్రింద తగ్గించగా మిగిలిన డిమాండు 6050000 రూపాయలు ఇయ్యబడెను. అంతట యభిప్రాయములన తేచిరి.

ఉపపాదనము ఆదాయపు పన్నుల క్రింద ప్రభుత్వ డిమాండు 4480000 రూపాయలు యుండెను.

తేది క్రింద 100 కి 5 వంతున తగ్గింప వలెనని గౌరు గారు ప్రతిపాదించిరి. ఈ క్రింద ప్రతి విషయము స్థాయి హెయిలీగారు కమిటీవారి కొప్పుకొని యున్నారు గాన ఖర్చు తగ్గించు విషయము లెచుంబెంటు కమిటీకి వలన వలెనని హెయిలీ గారనిరి. ఖర్చుతగ్గించుటకు వీలుండునగా అట్లు తగ్గించినపక్షమున అదాయపు పన్ను బాగా నూలు కాదనెను.

సర్ వివల దాసుగారు హెయిలీగారు సభ్యునికి సానుభూతి మాపుచు ప్రతి క్రింద క్రింద దగ్గించు విషయ ములో చించుటకంటె మొత్తము బట్టబొంద కొంత నిర్మిత మొత్తమున తగ్గించిన బాగుండుననెను.

100 కి 5 తగ్గించుట ప్రభుత్వము కాదని వోట్లీగారనిరి. తాను స్థాయి హెయిలీగారు కమిటీలో సభ్యుడయినను ప్రభుత్వము వారి యభిప్రాయము అధిక శీతములనై కొప్పు యుద్వోగము ల నియమించుట కొప్పుకొనవలెను. ఈ కారాభిప్రాయం ఏ వర్తనము కొద్దియంది సాకంల లుండవలెను. వీరితో పని జరుగనివో యంకా కొంతమంది చేర్చవచ్చును.

దీనిలో ఖర్చు తగ్గించినయెడల అదాయము తగ్గునని హెయిలీగారు యభిప్రాయము.

రంగారావుగారు రిస్కుతో అదాయపు పన్ను కారాభిప్రాయం పని చేయుచున్నదనిరి. తాను స్థాయి హెయిలీగారు కమిటీ సభ్యుడయినను 100 కి 5 తగ్గింపవలెనని కారాభిప్రాయం చేయుచున్నాననెను.

హెయిలీగారు సాకంలను చాలమందిన యిప్పటికిని 3 కోట్లు నూలుకాదని హెయిలీగారనిరి.

అదాయపు పన్ను పన్నుల ప్రత్యేకాధికారుల చేతులలో పెట్టుటకంటె ఎక్కువ సాకంల కక్కుడ యాపించుచున్న బాగుండునని సోపానా లనెను. కరాచీనంటి చిన్నస్థలములో ప్రత్యేకాధికారి యుండగూడదని, వలీం సుమామదు సుసానలీ గారును, (కొత్తలూ లీ వివాదాసయమున తయారచేయు గూడదని నందలాలుగారు ననిరి. కోట్లీగారి గారు హెయిలీగారు సభ్యుడు చెప్పినది సంతృప్తికరముగ నుండెననిరి.

100-కి 5 వంతున తగ్గించుటకు మంచియున అదాయపు పన్ను కారాభిప్రాయం తగ్గింపగూడదని నేషనల్స్ పార్టీ వాసులు డగు సర్ శివస్వామయ్యగారునిరి. కేంద్ర, రాష్ట్రీయ, భవన్యవహారములు చేయవలెనగాను యా డిమాండు కొప్పుకొనవలెననిరి.

ఉపపాదన గలిగెను. డిమాండ్ కేసుల అధిక సంఖ్యాకులకు వలె వారు హర్ష వ్యవహారం చేసిరి. 49 ఓట్లు సుముఖము. 47 విముఖము. ఈ 47 లో నేషనల్స్ గూడ నుండిరి. ఇంకా చిన్న సభ్యులు వచ్చెను గాని వీరిపోయెను. తుదకు 100 కి 5 వంతున 237750 రూపాయలు తగ్గింపగా మిగిలిన డిమాండ్ చిచ్చిరి.

సాయంకాలము 5½ గంటలకు సర్ హెయిలీగారు యిగారు కొన్ని నిమిషము లభ్యుత్తరంపించి పారిరామిక కార్యదర్శి ఫటర్లీ గారు ఉప్పు కారాభిప్రాయం డిమాండుకొరవననుజ్ఞించెను. రంగారావుగారు ప్రార్థనాపూరితగాన సభ చాలింప వలెనని యభిప్రాయించిరి. సభ్యులొప్పుకొనిరి. తేవుతిగి సమావేశమగును.

15-వ తేది బుధవారము

డిమాండ్ కేసుల నేషనల్స్ కమిటీవారు రేకీధించుట 15 వ తేది ఢిల్లీలో మరల భారత శాసనసభ జరిగినది. పన్నులను తగ్గించవలెనని వాదించుటకుగూర్చి డిమాండ్ కేసుల నేషనల్స్ కమిటీవారు వాదించుటకుగూర్చి అభ్యర్థనలు అగ్రాస నము సభిష్టించుటకు ముందుగా వాలోచించిరి. ఒకకోటి రూపాయలకు తక్కువకాకుండా వేయదలచిన పన్నులమొత్తమును తగ్గించుటకు ప్రయత్నింపవలెనని వా రంగీకరించిరి. విశ్వసాధ మిక్రగారు ప్రమాణముచేసిరి. పిమ్మట ఉప్పుపన్నును (3) గూర్చి చర్చ ప్రారంభమయ్యెను.

ఉప్పుపన్నును తగ్గించుట సామానికారి తీర్మానము

20 లక్షలు తగ్గించవలెనని సామానికారు ప్రతిపాదించిరి. ఉప్పుతీయించుట కగువ్యయమును తగ్గించినచో అదాయము గూడ తగ్గిపోవును. ఉద్యోగుల శీతములలో తగ్గించవలెననియుండెను. మొత్తము 50 లక్షల వ్యయములో 20 లక్షలను తగ్గించుట ఎటుల సాధ్యమగునని ఇన్నెను చట్టి గారు నుడిచిరి. సామానికారి తీర్మానము వీరిపోయినది. అంతటితో 100-కి 5 వంతున తగ్గించవలెనని వాదమును జాతీయవాదులు మానుకొనిరి సర్ వివల దాసు థాకర్సేగారు

171450 రూపాయలను తగ్గించిన 100 కి ఒకరూపాయ కంటె తక్కువయే యగునని థాకర్సే గారు ప్రతిపాదించిరి.

నేను క్రిందవలెనంత ప్రయత్నించెదను గాని వాదా నము చేయబాలనని ఇన్నెను గారు నుడిచిరి. థాకర్సేగారి తీర్మాన మామోదింపబడెను. ఉప్పువ్యయమున 171450 పోను మిగతా 13289550 అమోదింపబడెను.

సల్ల మం దు సర్వారు గులాబుసింగుగారు

సల్లమందుకు వ్యయము 1 కోటి 86 లక్షలని ఏర్పరుప బడెను. దానిలో 50 లక్షలు తగ్గింపవలెనని గులాబుసింగు గారు ప్రతిపాదించిరి. సల్లమందు వ్యయములో సువ్యోగ్యుల శీతముల కగునది 13 లక్షలు మాత్రమే తక్కిన వ్యయమంతయును కొనుటగోను అమ్ముటగోను జరుగును. వీరతనమువారు ముందుగా జమీందారులకు అడ్వాన్సుల నిచ్చెదరు. పిమ్మట కొనుబడివ్యయముకంటె చాల అధికమగు వెలకు విక్రయించెదరు విదేశముల వ్యాపారులు సల్లమందును వెనుకటివలె హెచ్చుగా కొనుటలేదు. గాన నీ అదాయము తగ్గుచున్నది. గాన వ్యయమును తగ్గింపవలెనని సర్ మాల్కిం హెయిలీగారు నుడిచిరి. గులాబుసింగుగారి తీర్మానము వీరిపోయినది. 100 కి 5 వంతున తగ్గింపవలెనని తీర్మానము రంగారావుగారు గూడ వదలుకొనిరి.

ద్వారకదాసుగారు రెండులక్షలు తగ్గించవలెనని దాసుగారు ప్రతిపాదించిరి. అది గూడ సాధ్యముగాదని హెయిలీగారు నుడిచిరి. మొత్తము

వ్యయములో 100 కి 5 వంతున తగ్గించుటకు మొదలగొరచిన మేము ప్రతిపక్షమున వేరువేరుగా చట్టపతనమునందను. మొదల మొదలును బట్టి ఆ మొత్తమును తగ్గించ వలసి యున్నది. మొదలగొరచిన ప్రతిపక్షమున నుడివరి. దానినిగాని తీర్మానమున కనుకూలము 32 గురు, ప్రతిపక్షము 32 మంది తీర్మాన మొదలపెట్టెను.

లాండు రివిన్యూ రంగాచార్యులుగారు

దీనికగు వ్యయము 156000 లో 7800 తగ్గించుటకు (100 కి 5 వంతు) రంగాచార్యులుగారుపాదించిన తీర్మానము గూడ నామోదించబడెను.

స్టాంపుల వ్యయము కామతుగారు

స్టాంపులకింద యింగ్లాండు యిండియాదేశములలో 1245000 వ్యయము కావలెనని నూచించబడెను. ఆ మొత్తమున 4 1/2 లక్షలు తగ్గించవలెనని కామతుగారు పాదించిరి. ఇంగ్లాండునందలి వర్తకసంఘములవద్ద నుండి దొరతనమువారు తెప్పించుచున్న స్టాంపులను తెప్పించ గలిగిన వర్తకసంఘములు కొన్ని యీ దేశమున గలవు వానికి అర్హతయిచ్చిన వ్యయము తగ్గినని కామతుగారు నడిపిరి. ఇదివరకు ఇంగ్లాండులోని వర్తక సంఘములకు 10 ఏండ్లు ఎగ్రిమెంటు ఇవ్వబడినది. 1924 డిశంబరులో గాని ఆ వాయిదా పూర్తి కాదు ఈ దేశములోనే స్టాంపులను ముద్రించుటకు గూర్చి దొరతనమువారు కావించియున్నారని ఇచ్చెనుగారు నడిపిరి. కామతుగారు తీర్మానమున వదలు కొనిరి. మొదల చెప్పిన ఎగ్రిమెంటు వాయిదా పూర్తి అయిన పిమ్మట ఇండియాలోని వర్తకసంఘములకు అర్హత నిచ్చెనరా అనినది వివరములగుటగా రడిగిరి. నేను వాగ్దానము చేయ జాల నని చెప్పెనుగారు నడిపిరి.

రంగాచారిగారు

మొదలు వాగ్దానము చేయలేనచో 117400 తగ్గించవలెనని రంగాచారిగారు పాదించిరి. స్టాంపులపైకా యాదేశమున చేయించలేనచో యింతకాలమును పొదికామిక కామతుగారు చేయుచున్నామి. మొదటిసారియు ప్రభుత్వమువారి దీర్ఘకాలిక నవలించుటవలననే యిప్పుడు ప్రజాపరిపక్షము నిర్మించుగా ననుగ్రహపరిచినదని రంగాచారిగారు నడిపిరి. ఇండియాలో చేయబడిన స్టాంపులను సంస్థానములకూ రివిన్యూ యంపయోగించుచున్నారని సమాచారము గోరు గాడ్ల నడిపిరి. 10 ఏండ్లు కంట్రాక్టు యిచ్చుట అక్రమమని గోరుగారు తెలిపిరి. విచారణ చేసెదనని యిచ్చెనుగారు నడిపిరి. రంగాచారిగారి తీర్మాన మొదలపెట్టెను. అనుకూలము 50 మంది. ప్రతిపక్షము 41 మంది.

అడవులు రంగాచారిగారు

అడవులవ్యయము 741000. ఇది వాస్తవిక ప్రభుత్వములకు వదలుదినకాని గాన యిండియాదొరతనమువారి కానికొకరినొకరి వ్యయమును చేయగూడదని పలువురు తెలిపిరి. బంగాళునను మున్నగుచానికి వ్యయము చేయక దప్పదని వ్యవసాయ కామతుగారుచూపిరి. వ్యయము వ్యాప్తియైనది. ఈ అదాయమువలన సన్ననియ్యి వారిభాగము తగ్గినది డిమాండ్ టిక్ పతనమువారు తెలుచుచున్నారని రంగాచారిగారు నడిపిరి. స్పెన్సరుగారు అచారిగారి సభించిరి. అడవులవ్యయము పూర్తిగా ననుమతించబడెను. ఇంతవరకు ఏడుకామతులవ్యయము చర్చింపబడెనుగాని తగ్గించుటకు సమాచారము మొత్తమిది యొక్కటే. 1 1/2 గంటలవేళ సభ్యులు ఫలహాములకుతేచి వరల 2 1/2 సమావేశమైరి.

ఇనుపదారులు కామతుగారు

ఇనుపదారుల వ్యయము 74 కోట్లు. మొత్తము పరిశీలన క్రింద నగువ్యయమున 73 లక్షలు తగ్గించవలెనని కామతుగారు పాదించిరి. ఈ విషయమున చాల దుర్భయమును గుచ్చుచి. బి. బి. సి. వి. అనుచుదారి 40.0 మైల్లెనను జి. బి. సి. రైల్వే 3300 మైల్లెయ్యను బి. బి. సి. వి. కంటే. జి. బి. సి. లో కొటి రూపాయ లదనము వ్యయ నుగుచున్నది. బి. బి. సి. వి. యిందొక్క గులలో హెచ్చుమంది భారతీయులుగాన జీతములు తక్కువ. జి. బి. సి. లో అపరిమితమగు జీతములవ్యయ మగుచున్నది. ఇనుపదారులలో భారతీయుల సభికుముగ నియమించు విషయ మున నిరణ్ణమి జరిగినదని కామతు రైల్వేసభ్యు నడిపిరి. రైల్వే

అలో పాశ్చాత్యులను అంగ్లో-యిండియనులను ప్రత్యేకసాంకేతిక పాండిత్యావళ్యకత కలయు ద్యాగములందు కంటే యితర యుక్త్యాగములలోనే హెచ్చుగా నున్నారని జోషిగారు నడిపిరి. రైల్వేలలో భారతీయులను హెచ్చుగా నియమించుట యిండియా ప్రభుత్వమువారి అభిప్రాయము గాన రైల్వే కంపెనీలవారు రెట్లు చేయకలెనని యిండియా దొరతనమువారు రైల్వే కంపెనీల కన్వీటికిని వ్రాసిరి. ఈదేశమున రైల్వేలలో పెద్దయుద్యోగముల జీతములు యితరదేశములలో కంటే యుద్యోగముల జీతములలో పోల్చినచాల తక్కువగా నున్నవి. అంగలవలన సమర్థులు దొరకుట లేదని అక్వర్టు సంఘమువారి నివేదికమునందు వివరించబడెను. బి. బి. సి. కంటే జి. బి. సి. లో రైల్వేలలో హెచ్చుమంది జరుగుచున్నది గాన వ్యయము హెచ్చుమంది యిచ్చెనుగారు నడిపిరి. ఈ దేశమునందు లభించు వస్తుకాలము నేల యంపయోగించుటలేదు? ఒక్కమాదిరి పనినే చేయు పాశ్చాత్యభారతీయులకు సమానజీతము నేల యిచ్చుటలేదు అని శేషగిరియ్యుగారు రడిగిరి. భారతీయుల సభికుముగా చేర్చుటకు గూర్చి జరిగిన అభిప్రాయములు వారు హెచ్చుగా వివరించిరి. జోషి కామతుగారు రడిగిరి ప్రశ్నలకు ప్రభుత్వసభ్యులే సరియగు సమాధానముల నీయకున్నారని రైల్వేసభికుత్వము నడంచుటకీ సభ వారు దీక్ష బూని భారతీయులను హెచ్చుగా నియమించు విధానము ముందున్న తోద్యోగములలోనే ప్రారంభమై క్రమముగ క్రింది యుద్యోగములకు వ్యాపించువలెను. ఆకాశపంచాంగపు వాగ్దానములు ముఖ్యములు మున్నగు నట్టిమాటలు చెప్పిన లాభములేదు. పనివలన ముప్పు కలువదలెను. దొరతనమువారికి భవము కావలసిన వారు భారతీయులను హెచ్చుగా నియమించవలెను. రైల్వేల పరిపాలనమునకు గాక ఆలోచన చెప్పటకు మాత్రమే రైల్వే బోర్డు సమావేశములో పాటు పెట్టెటలు రైల్వే అడ్వైజరీ కాన్సిలు సమావేశములు గూడ జరుగుచుండవలెనని గోరుగారు నిష్కర్షగా నుడిపిరి. దొరతనమువారికి నిర్ణయ మగు సభిప్రాయ మున్నచో భారతీయులకు నేర్పుటకు అభివృద్ధి నవకాళి మిదేశమున కలదని సర్వాధికారిగారు నడిపిరి. రైల్వేలవ్యయము నింతవరకు అధికస్థాయిసంఘమువారి విమర్శకు దొరతనమువారు పంపలేదు. ఇకముందు పంపెదనని హెచ్చుమందిగారు నడిపిరి. రైల్వేలవ్యయమును తగ్గించి అసమర్థులతో రైల్వేలను నడుపుట యిదితము కాదని శేష మాటాగూ చెబుగారు నడిపిరి. కామతుగారు శోరింక మొత్తమును తగ్గించగూడదు. 25 లక్షలు తగ్గించదగునని నేషనలు పార్టీ వారి పక్షమున సమాచారము నడిపిరి. కామతుగారు రుపసంపాదించుకొనిరి.

సర్ థాక రైగారు

25 లక్షలు తగ్గించవలెనని థాక రైగారు పాదించిరి. రైల్వేల కీవ్యయములయొక్క నవసరమేమైనను అవసరమునబట్టి నే నిట్లుపాదించితిని థాక రైగారు నడిపిరి. అందులకు ఇచ్చెనుగా రడిగిరించిరి. హృద్వయము చెలగను. సామర్థ్యమునకు లోటుగలుగుతుండ రైలుసేబోర్డువారు వ్యయమును చాల తగ్గింపవలెనని యిచ్చెనుగారు నడిపిరి.

టాటాతంత్రి కార్యాలయములు మిత్రగారు

ఈకామతు కావలసిన వ్యయము 9160000. వాయువార్తా కార్యాలయముల వ్యయమును తగ్గించవలెను. వానిలో భారతీయులను నియమించుటకు శోచనీయమని మిత్రగారు పాదించిరి. ఈ విధానమును భారతీయులకు నేర్పుటకు కనాచీలో ఏర్పాటుజరుగుచున్నది. ఆరంభమున 50 మందికిమాత్రము నేర్పబడునని టాటాకామతు రైల్వేసభికులు జి. ఆర్. క్లాక్ గారు నడిపిరి. మిత్రగారు తీర్మానమును వదలుకొనిరి.

డాక్టరు గోరుగారు

10 లక్షలు తగ్గించవలెను. తెలిగ్రాపు కామతుము కేసలము పాశ్చాత్యులను అంగ్లో-యిండియనులను మాత్రమే నియమించుచున్నారని గోరుగారు నడిపిరి. ఇందు జాతినిశేధ మేమియునులేదు. భారతీయులు జనరలుసర్జిసులో చేరుటకంగీకరింపలేదు. వీలననగా హిందూదేశమునం దెక్కడైన పోవలసియుండును. ఇకముందు లోకము సర్జిసులో మారుజరుగును. అప్పుడు హెచ్చుమంది భారతీయులను నియమించెదమని క్లాక్ గారు నడిపిరి. అంగ్లో-యిండియనుల మాత్రము భారతీయులు కారా? అని స్పెన్సరుగారు రడిగిరి. అట్టి విధేదమును మామకుండ భరతఖండమున మార్తభూమిగా కలవారినందరిని సమాక పాశ్చుల మొద నియమించవలెననిద్యోమము గోరుచున్నారని పలువురు నడిపిరి. భారతీయులనగా దేశీయులందు విద్యావము నమ్మ

కము లేకయే అంగ్లో-యిండియనులను నియమించుచున్నారు. తెలిగ్రాపు కామతు పెద్దయుద్యోగముల నియమింప దేశీయుడైన బి. పి. పరిక్షి నిచ్చియుండవలెను. అంగ్లో-యిండియనుగాని పాశ్చాత్యుడుగాని యొకచో మెట్రిక్యులేషను ప్యాపెజ్ చాలునని రంగాచారిగారు నడిపిరి. ఈ సంగతి నిజమేనని క్లాక్ గారు నడిపిరి. తీర్మాన మొదలపెట్టెను. అనుకూలము 46 గురు ప్రతిపక్షము 37 గురు. 10 లక్షలు తగ్గించబడెను.

ఇతిరశాఖలు తగ్గించుటకు సమయించుట

'ఇతిరశాఖలు' (కాలము నీటిపారుదల) కు 1432000 ను, ఇంకో యూరోపియన్ తెలిగ్రాపు డిపార్టుమెంటుకు 1340000 ను, చిల్లరపత్రికలకు 82380000 ను అంగీకరించబడెను. సాయంకాలము 5-30 కు సభ ముగిసినది. మొత్తము 63 కామతులలో 12 కామతులగూర్చి పరిష్కారము జరిగినది. 14-15 తేదీలలో 45876000 వ్యయమునందు బడెను.

మదరాసు శాసనసభ ప్రశ్నోత్తరములు

మార్చి 15 వ తేదీ బుధవారము

వైద్యశాలయందు రహస్యనివేదికలు

1870. మున్సి మహమ్మదు అబ్దుల్ హమాను సాహెబు గారిట్లు ప్రశ్నించిరి. (i) వైద్యశాలయందు వి. ఎం. యస్. ఆఫీసుల యొక్కయు ప్రావిన్షియలు సివిల్ మెడికలు ఆఫీసులయొక్కయు ప్రవర్తనగురించి రహస్యనివేదికలు తయారుచేయుచుండునా?

(ii) వి. ఎం. యస్. ఆఫీసుల ప్రవర్తనగురించిన నివేదికలు సర్దును జనరలు కార్యాలయమున పైలుచేయుటకు ముందు ఆ నివేదిక లాయా యుద్యోగికి గవ్వరచి దానిపై వాక సంతకము దిసికొనబడుచుండునా?

(iii) ప్రావిన్షియలు సివిల్ మెడికలు ఆఫీసుల విషయమున అట్లు ముందుగా వారి ప్రవర్తనా నివేదికలపై ఆయా యుద్యోగుల సంతకమును దిసికొనవలె నను నియమము లేకపోవుట నిజమేనా?

(iv) ఒకేకామతు సంబంధించిన ఈయుద్యోగుల విషయములో నెదులకెట్టిభేదములు గావింపబడెనా?

(v) ప్రావిన్షియలు మెడికలు ఆఫీసుల ఒకప్రవేశమునుండి మరియొక ప్రవేశమునకు బదిలీచేయఁ దినపుడు వాని పెంట సేరహాస్య నివేదికలుగూడ పంపబడును.

(vi) ఇందువలన మాతనదేశములందు నియుద్యోగులు పరిశుభ్రము ప్రవర్తనతో పనిని సాగించుటకు ఇబ్బందిగ నుండుటలేదా?

జి:— (i) అవును. (ii) అవును. కాని వి. ఎం. యస్. వైద్యకుల జెనరలుఆఫీసులందు నివేదికలు పైలుచేయుచును. (iii) అవును. కాని నివేదికలనంపు అధికారులు, వైద్యోగవ్యయకు వ్యతిరేకముగ స్పెన్సరును నియమము నాయాయుద్యోగులకు తెలుపుదురు. (iv) ఏమియునిభేదములేదు (v) అవును. సభ్యుడు సివిల్ మెడికలులోను 251 పేరారు జాడరచ్చును. (vi) వైద్యోగవ్యయి కిది ఇబ్బందికరముగ నుండజాలదు. మంచియుద్యోగి ఇందువలన భయపడనవురములేదు. ఇందువలన మంచిప్రవర్తన లేని యుద్యోగికి తప్పుదిక్కునుటకు వీలుగలుగులేదు.

మలబారు

టానూరు వాస్తవ్యులను, గొప్పవర్తకులను అగు పాట్రిం తకార తన్నిలను గారివై. బి. పి. సి. 121 వ సెక్షన్ క్రింద కేసు లేబడెను. ఈకేసును స్పెషలు జడ్జి జి. డబ్ల్యు. హ్యూజెను గారు విచారించుచున్నారు. నిందితునిపక్షమున తన్ను పురి వాస్తవ్యులగు బారిష్టరు డాక్టరు స్వామినాథకొగారు కన్ఫికోటు యందు ఇదపురు నక్షిణ వాదించుచున్నారు. నిందితుడు విప్లవ కారులతో చేరి సార్వభౌమునితో యుద్ధము చేసిననియు, అందువలన వీడు పొందఅప్పుడని పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటరు వాదించెను. నిందితుడు విప్లవ కారులతోచేరి తిరుత్తణి వద్ద ప్రభుత్వ సైనికులతో యుద్ధము చేసెననియు, అప్పుడు ఇతనికి గాయములు డ తగిలిన ననియు, భిలాపతు ఉద్యమమునందు వీరు పాలుగైకొను చుండిననియు సాక్ష్యమువల్ల తెలిసెను. కేసువిచారణ జరుగుచున్నది.

మ ద ర సు శా స న స భ

గ్రామాధికారుల హక్కులు

క్రొత్తవిల్లు చట్ట మగుట

నిన్నటిదినచర్య

నేటిదినచర్య

1899 వ సంవత్సరపు ప్లాంపు

చట్టమును సవరించుట.

మదరాసు శాసనసభ నిన్న మధ్యాహ్నము ఫలహార సంతకము సమావేశమయ్యెను.

హైకోర్టువకీళ్ల ప్రవేశమును

క్రొత్తగా ఆద్యోకేట్లు, హైకోర్టు వకీళ్లుగా చేరువైన తర్వాత చర్యలు ప్రవేశపెట్టెను. 750 లు చేయగూడదనియు 800లు గా నుండవలసిన దనియు ఎ. రంగనాథం మొదలగువారు గా రుపపాదించిరి. ఈ ఉపపాదన ఓడిపోయెను.

రు 750 లు బదులు రు 800 లుగానుండవలసిన దనియు, ఆటార్లకు విషయములో రు 375 లు బదులు రు 300 లు ఉండవలసినదనియు యా. ఎ. వి. సోమసుందరం పిల్లగా రుపపాదించిరి. కే. గోపాలకృష్ణయ్యగారు ఈ ఉపపాదన నామోదించిరి. కృష్ణకో నాయుడు, తనిక్కాచలం శెట్టి, మణ్నిగంపి శర్మగారు ఈ సవరణను బలపరిచిరి. రివిన్యూ మెంబరు ఈ సవరణకు ప్రతిఘటించుకొనగా మట్లాగుచు, వచ్చే ఆదాయ మంతయు గ్రామాధికారుల జీతముల నెక్కువచేయుటకు పయోగపడునని చెప్పిరి. ఈ సవరణ ఓడిపోయెను.

రు 750 లు బదులు రు 625 లు ఉండవలసిన రా. బి. ఆ. కృష్ణశాస్త్రిగారు రుపపాదించిరి. ఇట్లు చేయుటగల 100-125 చొప్పున రేటు ఎక్కువగను గాన ఆటార్లకు బాద రు 375 లు బదులు రు 312½ లు ప్రవేశ పను ముందవలెనని కృష్ణకో నాయుడుగా రుపపాదించిరి. రివిన్యూసభ్యు డీ ఉపపాదన జరిగిరించెను.

సవరణప్రకారము విల్లు చట్టముగా నంగీకరింపబడెను.

గ్రామోద్యోగుల చట్టమును సవరించుట.

1894 వ సంవత్సరపు మదరాసు జమీందారు గ్రామోద్యోగుల చట్టము, 1895 వ సంవత్సరపు వంశపారంపర్యపు గ్రామోద్యోగుల చట్టమును సవరించుటకు గురిచి సెలెక్ట కమిటీవారు తయారుచేసిన నివేదిక ప్రవేశపెట్టబడెను.

ఈచట్టము 1923 డిసెంబరు మొదటి తేదీవరకు అమలులో నుండవలసినట్లు సెలెక్టకమిటీవారి తీర్మానముపడిరి. 1920 జూన్ 30 వ తేదీవరకు చాలునని అయిమై వాదంపిళ్లగా రుపపాదించిరి. ఎ. రంగనాథం మొదలగువారు వీరవరణ నామోదించిరి. రివిన్యూకమిటీవారి కొక నిర్ణయము. (జూన్ 30-1923) ఈ చట్టములకు వేరేతేదీ (డిసెంబరు 30-1923) ఏడాదికి తెలియలేదని కా. బి. కృష్ణశాస్త్రిగారు రాజీపెంచిరి.

యూ. మ్యాదారాయణ పంతులుగారు ఈ సవరణను బలపరిచిరి.

19 మంది అనుకూలముగాను, 22 మంది ప్రతిఘటించు గాను వోటు నిచ్చిగాన ఈ సవరణ ఓడిపోయెను.

3-వ క్లాజు

“గ్రామాధికారులు స్థిరమధ్యములను నిర్వహించుటకు నిరాకరించినను, నిర్లక్ష్యముచేసినను, ముదలాధికారి వారిని పనులనుండి కాళ్ళెత్తుముగ తీసివేయవచ్చును.

ప్రభుత్వమును నాశనముచేయుటకు ప్రారంభింపబడు రాజకీయోద్యమములలో బాల్గాని, రాజీనామాలు నివ్వినవారిని మాత్రముకలెక్టరు కాళ్ళెత్తుముగ పనులనుండి తొలగించవలెనని కమిటీచిరామలింగా రెడ్డిగారి కొక సవరణ నుపపాదించిరి. కో. గోపాలకృష్ణయ్యగారు వీరవరణను ఆమోదించిరి. ఆమంజిల్లకృష్ణ శాస్త్రి, కవరావు గారు బలపరిచిరి.

రాజకీయోద్యమ ము పదమునకు అర్థము ఏలావైన చేయవచ్చుననియు, ఈ సవరణ సవరించుటకు వీలుపడదనియు, రివిన్యూసభ్యుడు ప్రభుత్వమిచ్చినట్లు చట్ట బడుగుయందగా చర్యలుగొనెను. తిరిగి 11 గంటలకు సమావేశమగును. ఈదినము మిగిలిన సవరణలు, తీర్మానములమీద చర్చయగుడబడును. తేదీ 37 వ తేదీవరకు బడ్జెటు గ్రాంటు లియ్యబడును.

మార్చి 18:—మదరాసు శాసనసభ యీ యాదయము 11 గంటలకు గా. సర్. పి. రాజగోపాలాచార్యులుగారియగ్రా సవాధిపత్యము క్రింద సమావేశమైనది. ప్రారంభమున ప్రోవీ. త్త రములు జరిగెను.

ప్రాప్తిపరీష్టెటు వంశపారంపర్యగ్రామాధికారులు

సవరణవిల్లు

3 వ క్లాజు

ప్రభుత్వమునకు ప్రతిఘటించుకొన గోపాలకృష్ణయ్య మధ్యలికముగ రాజీనామా నొసంగినపుడు ఆ 3 వ క్లాజులో చేర్చవలసిన నిన్న రామలింగారెడ్డిగారు ప్రతిపాదించిన సవరణ వై చర్చయరల ప్రారంభమయ్యెను. తనరంపుల వలనను, దుష్టులచేత వలనను తమ యువోగములకు రాజీనామాలు నొసంగిన వారివంశీవారల పర్యవహితులను తొలగింప గూడదనియు, జిల్లాకలెక్టరు నిర్ణయమునకే వదలగూడదనియు, అట్లువదలిన రాజీనామా నొసంగినపు డెల్లకలెక్టరు విరోధముక కారణము జూపుననియు, అంతమాత్రమున వంశ పారంపర్యహక్కులు తొలగుట యధర్మమనియు సి. వి. ఎస్. నరసింహారాజుగారు చెప్పిరి.

తమ జిల్లాలో నొక గ్రామాధికారి పయియధికారికి బండి పంపలేదని అతనిని కలెక్టరు ఒక సంవత్సరము సస్పెండు చేసెననియు, చాక్కును తొలగించు అధికారము కలెక్టరుకు ఒకసంగయెడల ఆయధికారము దుర్వినియోగము చేయబడుననియు ఎ. రంగనాథం మొదలగువారు (బిల్లీరి) చెప్పిరి.

స్థితిగతుల కెంతయవరమో అంతయధికారము నొసగవలయునెగాని లేనిపోనియధికార మియగూడదనియు, తొందరపడి గ్రామాధికారులహక్కులను తొలగించిన ఆవంశీయుల నెల్లర శిక్షించినట్లుండుననియు, ఆశ్చర్యచాల ప్రారముగ నుండుననియు, కలెక్టరుకు లేనిపోని యధికార మియగూడదనియు వి. మునుస్వామి నాయుడుగారు (చిత్తూరు) చెప్పిరి.

ఎ. ఎ. వి. సోమసుందరంపిల్లగారును, పి. వెంకట సుబ్బారావుగారు సవరణ కనుకూలముగ మాటలాడిరి.

గా. కే. శ్రీనివాస అయ్యంగారు

గ్రామాధికారులు తమవీర్యములను నిర్వహించుకొని ప్రభుత్వవిధానము సాగుట దుర్లభమని అందరు ఆంగీకరింతురు. ఈ సవరణవలన సుయైన భావములేదు. రాజకీయముగ కారణమని కలెక్టరు నిరూపించిన ఆశీర్వాద రివిన్యూబోర్డు అట్లు చేయవచ్చును. అందువలన, ఈ సవరణను అంగీకరించుటకు కష్టముగనున్నది. కనుక రామలింగారెడ్డిగారి సవరణలో “జిల్లాకలెక్టరు రాజకీయోద్యమమువలన గ్రామాధికారి తొలగించినచో” యని చేర్పుటకు ప్రభుత్వమువారు అంగీకరింతురు.

గా. శ్రీనివాసయ్యంగారి సవరణను గా. సర్. డివి డ్యుగా రామోదించిరి.

పి. రామలింగారెడ్డిగారు:—ఈ చట్టము కొన్ని ప్రదేశములకు మాత్రమే అన్వయించును. కనుక ఒక యధికారికి యంత యధికారము నొసగుట కష్టపడును. కలెక్టరు ఈ సందర్భములలో ప్రభుత్వనియోజకులగు అధికారులతో సలహా పడునట్లు యేర్పాటుచేసిన సేనంగీకరించెదను. తటాలన వంశ పారంపర్యపు హక్కులను తొలగించుటకు ఎవరును ఇష్టపడరు. కలెక్టరులయందు విశ్వాస ముండవచ్చును. శాని ఒకనూత్రము నుగూర్చి చర్చించునపుడు కృష్ణలయందు విశ్వాసముండవలెనా అక్కరలేదాయని చర్చింపగూడదు. ఒక ఎక్సిక్యూటివు అధికారి కింత యధికార మియగూడదు. అధికారులకు స్వల్పము కేయవచ్చును, సహాయనిరాకరణము కారణముగ నిరూపింపబడిన నిరూపించబడవచ్చును. వ్యక్తుల తోర్కలను గమనింపవచ్చును ప్రభుత్వాంగమునంతను ధిక్కరించినట్లు కలెక్టరు నిరూపించిన చాక్కులను తొలగించిన తొలగించవచ్చును. ఈ సందర్భములలో సేను గా. లా సభ్యుని సవరణ నంగీకరింప బాలనందులకు చింతించున్నాను.

సి. వి. వెంకటరమణయ్యంగారు:— ప్రభుత్వమువారి స్పష్టవిధానములను తీసికొనుటకు పూనుకొనియుండ కాసనసభ యంగీకరింపనుండ, రామలింగారెడ్డిగారి సవరణ యవసరమని నాకు తోచుచున్నది. గా. లా సభ్యుని సవరణ ప్రకారము ఏదో యొకతీర్పు నులభముగ జరుగును. ఆలస్యము తప్పదు. పాలు, బండి స్వల్పముచేయవలె మాత్రమున కలెక్టరులపర్యవహితులను తొలగించుటకు కలెక్టరులు పూనుకొందుని సేను తలంపెను. ఒకరిద్దరుండిన నుండవచ్చును. శాని యీకార్యములపై సివిలుకోర్టులలో కేసు చేసిన నుపయోగముండదు. తగినపాక్షిక్యముండదు. అదియునుగాక సివిలు కోర్టులకు వెళ్లిన కలెక్టరుచర్యపై తీర్పు యంతకాలమునకు తెలియదు. రివిన్యూ బోర్డుకు అప్పీలుచేయుట కధికారమున్నది కావున రాజకీయకారణమువలన రాజీనామా యొసగ బడెనా లేదా యని నిర్ణయించు అధికారము కలెక్టరునకే వదలిన మంచిదని సేను తలంచెదను. కనుక సేను గా. లా సభ్యుని సవరణ నంగీకరించుచున్నాను.

ఎస్. సోమసుందరం పిల్లగారును, పి. కవరావుగారును గా. లా మెంబరు సవరణ కనుకూలముగ మాటలాడిరి.

కలెక్టరు డిస్మిసుచేయుట రహస్యముగ నుండవలయు, కలెక్టరు తొందరపడి చేయకుండుట కీ సవరణయందు నిబంధన గలదనియు, రివిన్యూబోర్డు అప్పీలు వినుటకు వీలుండుననియు గా. లా మెంబరు ప్రభుత్వమిచ్చిరి.

గా. లా మెంబరుగారి సవరణ నంగీకరించుటకు వీలు లేదనియు కలెక్టరుకు ఈ అధికారము నిచ్చుట యక్రమమనియు, రామలింగారెడ్డిగారు చెప్పిరి.

అ. తిరు గా. లా సభ్యుని సవరణ వోటుకు వెట్టబడెను.

సవరణకు 37 మంది అనుకూలముగను 17 మంది ప్రతిఘటించుకొన వోటుచేసినందుక అంగీకరింపబడెను.

వైసవరణలో కలెక్టరు నిర్ణయించునపుడు, ప్రభుత్వయోజనాలైన యధికారతరుల సలహా పొంది కలెక్టరు నిర్ణయించు ననుపదముల తేర్చవలెనని రామలింగారెడ్డిగారు ప్రతిపాదించిరి.

ప్రభుత్వమునకును, ప్రజలకును ఒండుటయందు విశ్వాసముండవలెనని అధికారతర సభ్యులతో సలహా పడిన యెడల కలెక్టరు బాగుగనువ్వాదముగను నిర్ణయించుటకు వీలుండుననియు ఆబాధ్యత కొందరు అధికారతరులవైగాడ నుంచుట మంచిదనియుకట్టమంచి రామలింగారెడ్డిగారు చెప్పిరి.

అధికారతరుల సలహా పొందుట కలెక్టరుకు అనుకూలముగ నే యుండుననియు, అప్పుడు కలెక్టరుకు దూషించుటకు వీలుండుననియు చెప్పి తేలికాచలంకెట్టిగా రామోదించిరి.

కే. గోపాలకృష్ణయ్యగారు మరియొక సవరణ నుపపాదించెదమని చెప్పగా రామలింగారెడ్డిగారు తమసవరణ నుపసహరించుకొనుటకు సభనా రంగీకరించిరి.

గోపాలకృష్ణయ్యగారి సవరణ నాలోచించుటకు కృతజ్ఞులైన గా. హబిబుల్లా నాహులుగారు ఆక్షేపించిరి.

అధ్యక్షులు గోపాలకృష్ణయ్యగారికి సవరణ ప్రతిపాదించుటకు అనుజ్ఞ నొసంగిరి.

ప్రభుత్వమువారు ఆజిల్లా ప్రజలనుండియే కొందరు అధికారతరులను ఆలోచనసంఘముగ నియమింపవలెననియు, ఆ సంఘమునందు ఆజిల్లా శాసనసభ ప్రతినిధులుగూడ నుండవలెననియు, కలెక్టరు రాజీనామాలు పరిష్కరించునపుడు ఈ యాలోచనసంఘమువారితో సలహాపడవలె ననియు కే. గోపాలకృష్ణయ్యగారు సవరణ నుపపాదించిరి.

క్రొత్తవారిని నియమించుటకున్న ఆజిల్లా శాసన సభ్యులను, ఆజిల్లాప్రజలను ఉపసంఘసభ్యులను నియమించిన వ్యాయముగ నుండుననియు గోపాలకృష్ణయ్యగారు చెప్పిరి.

ఆసవరణ ఆమోదించబడెను.

డి|| బి|| కృష్ణను నాయరుగారును, ఎస్. మణ్నిఖంపిల్లగారును ఆలోచనసంఘనిర్మాణమువలన కలెక్టరుకు కష్టముగ నుండుననియు, బిల్లు ఉద్దేశమే చెదననియు చెప్పిరి.

గా. రివిన్యూ సభ్యుడు ప్రభుత్వతరమియ నుండగా, గోపాలకృష్ణయ్యగారు తమ సవరణ నుపసహరించుకొనిరి.

అంతట గా. లా సభ్యునిచే సవరింపబడిన 4 వ క్లాజు వోటుకు వెట్టగా అంగీకరి పబడెను.

4 వ క్లాజు

“1894 వ సం. 1895 వ సం. చట్టములలో 16 వ 23 వ క్లాజులలో “సేము”ను రివిన్యూబోర్డుకు అప్పీలు చేయుటకు వ్యవధి ఒక మాసమునందు అనువాక్యమును 4 వ క్లాజుచివ నుండి తీసివేయవలెనని ఎ. రంగనాథం మొదలగువారు నుపపాదించిరి.

ఇదిగో కొనగబడిన వ్యవధిని తగ్గించుట న్యాయము గాదని మొదలయ్యెనుగాని చెప్పిరి.

గౌ. హబిబుల్లా సాహెబుగారు ఈవిల్లు కేసుల చువనగ మైనదనియు, ఒకముఖ్యోద్దేశ్యముతో ప్రవేశపెట్టెడి విల్లులలో నింతకన్న వ్యవధి యిచ్చుటకు వీలులేదనియు సామాన్యపరిస్థితులలో నొసగెడి చరతులు అసాధారణపరిస్థితులలో నుండరాదనియు, మూడుమాసములవ్యవధి యొసగిన కలెక్టరు నిర్ణయమునకు విలువయుండదనియు, ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి.

అవసరముగ నుండినందువలననే విల్లు నామోదించుచుంటి మనియు, వ్యవధియొసగినయెడల గ్రామాధికారులు తమ ప్రకటనను సవరించుకొనుటకు వీలుండుననియు రంగ నాథం మొదలగువారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి.

రంగనాథంమొదలగువారుగారిచరణ వోటుకు పెట్టుగా ఓడిపోయెను.

అంతట నాలవ క్లాజును వోటుకు పెట్టుగా అంగీకరింపబడెను.

5 వ క్లాజు

వంశ పారంపర్య హక్కు అవిభక్తకుటుంబములోని వారికి మూలమే పోవలసినగాని మితర సమీప బంధువులకు గూడ హక్కు నిరాకరింపబడగూడదని టి. ఏ. రామలింగం శెట్టిగారు ఒకసవరణ సవరించెడిరి.

ఎవరైన నొకరు చక్కగ ప్రకటింపకున్నా, వారి బంధువులు బాగుగ ప్రకటింపకలిగిన వారందుననియు, అక్రమముగను, తొందరగాను, వంశపారంపర్య హక్కును తొలగింపగూడదనియు రామలింగం శెట్టిగారు చెప్పిరి.

లి. ముహస్సావి నాయకుగారు ఆమోదించిరి.

అవిభక్తకుటుంబ మైనను, విభక్తకుటుంబ మైనను దీసికొని చేయబడిన గ్రామాధికారి బంధువులైన వలె న సామాన్యమగు సందర్భముగనున్న కలెక్టరు వారి హక్కు తొలగించదనియు, వారుగూడ యుద్ధాగ్రమున వలకని సవ్యరే కలెక్టరు చేరువిభముగ నిర్ణయపలపింపవచ్చుననియు, ఈ సవరణ సంగీకరించినయెడల గందరగోళమగుననియు, తేని పోలి యాలవ్యము గలుగుననియు, సవరణ సంగీకరింపకుండినయెడల నే బంధువుల కనకాళముండుననియు, నీవిలు వివాదముల కనకాళములేవ దననియు గౌ. హబిబుల్లా సాహెబుగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి.

టి. బి. కృష్ణను నాయకుగారును, పి. శివరావుగారును రా. బి. కే. గోపాలకృష్ణయ్యగారును, సవరణ కనుకూలముగ చూటబడిరి.

రామలింగం శెట్టిగారి సవరణ వోటుకు పెట్టుబడెను. 29 మంది అనుకూలముగను 24 మంది ప్రతికూలముగను వోటు చేసినందున అంగీకరింపబడెను.

సమయము మించిన మరీ దోషకరు.

అంతట సవరింపబడిన 5 వ క్లాజు వోటుకు పెట్టుగా అంగీకరింపబడెను.

6 వ క్లాజులో ఒకటి రెండు మాటలు తీసివేయబడిన తరువాత క్లాజంతయు అంగీకరింపబడెను.

అంతట క్లాజు ఉపాధ్యక్షుడు అంగీకరింపబడెను.

సవరింపబడిన విల్లుసంతయు అంగీకరించుటకు గౌ. హబిబుల్లా సాహెబుగారు కోరిరి.

విల్లుపై చర్యను తుప్పుకొనినపుడు తొందరపడగూడదనియు క్యాలెక్టరు ఆదేశమునచ్చినపుడు మూలమే యుపయోగింపవలెననియు అధికారులకు అవిధముగ అజ్ఞుల నొసంగవలెననియు రామలింగం శెట్టిగారు చెప్పిరి.

సవరింపబడిన విల్లు సభ్యులచే సంగీకరింపబడెను.

నేటివధ యంతటితో ముగిసెను. 1922-23 సంవత్సరపు బడ్జెటు గ్రాంటులను చర్చించుటకు సభ మరల రేపు 11 గంటలకు సమావేశమగును.

బొంబాయి రాసనసభ

బొంబాయి రాసనసభ 15 వ తేదీ తిరుగ సమావేశమయ్యెను. ఇండియా ప్రాంత ప్రతి సవరణవిల్లుపై సెలెక్షన్మిటి వారి నివేదికమును సర్ చిరునామలూ పెట్టల్యాదుగారు సభ్యులకు అందజేసిరి. ఈవిల్లుపై చర్య రాబోవుసమావేశమువరకు ఆపకలయునని కొంతమందిసభ్యులు కోరిరి. కాని ఈవిల్లును తక్షణమే ఆమోదించుట అవసరమని ప్రభుత్వసభ్యులు కోరిరి. విల్లు సభ్యులచే ఆమోదించబడెను. ఈ సవరింపబడిన చట్టము ఏమిట మొదటి తేదీనుండి అమలునందుంచబడును.

వాతావరణస్థితి

1922-వ సంవత్సరం జనవరి నెల 16-వ గురువారము.

Table with 6 columns: Location (జిల్లా ముఖ్య నగరములు), Wind Speed (గంటకు 24 కంటకులలో), Rainfall (గంటకు 24 కంటకులలో), Humidity (గంటకు 24 కంటకులలో), etc. Rows include locations like విశాఖపట్నం, పోర్టు బ్లెయి, సిద్ధపుర్ ద్వీపము, etc.

వర్షావయ:—చుట్టులరేపు. ఆర్ద్రత తక్కువ. పగటి వడిమి. 6 డిగ్రీలధికము.
దేక్కను:—చుట్టులరేపు. ఆర్ద్రత అధికము, పగటి వడిమి 102 డిగ్రీలకంటే అధికముగ గలదు.
కల్లాటకము:—చుట్టులరేపు. నెల్లూరువద్ద ఆర్ద్రత తక్కువ. మిగతిన ప్రదేశములందు అధికము. పగటివడిమి అధికము. చుక్కరాసునందు 7 1/2 అధికము.
నెల్లూరు:—చుట్టులరేపు. ఆర్ద్రత తక్కువ పగటి వడిమి సామాన్యమునకంటే 3 డిగ్రీ లధికము.
దక్షిణము:—చుట్టుల స్వల్పము ఆర్ద్రత కొన్ని ప్రదేశములందు తక్కువగాను మరికొన్ని ప్రదేశములందు అధికముగ నున్నది.
పశ్చిమతీరము:—చుట్టుల స్వల్పముగ గలవు. ఆర్ద్రత అధికము. రాత్రివడిమి అధికము.
మైసూరు అందు కొన్ని చుట్టుల రేపు. కెంగునూరు వద్ద ఆర్ద్రత తక్కువ. మిగతిన ప్రదేశములందు అధికము పగటి వడిమి 3 డిగ్రీ లధికము.
హైదరాబాదు:—చుట్టులరేపు. ఆర్ద్రత తక్కువ. పగటివడిమి అధికము.

ముసలము వెల్లి

అత్త అల్లుని పెండ్లి యాడుట

అల్లునికి యాబదియవవడే అత్తకు ఆరువదియవవడే ఆమెరికా దేశమున న్యాయాధ్యక్షు పట్టుమున యులే అను నతని భార్యచనిపోయి యొక వత్సరమైనది. అతనికి పిల్లలు లేరు. భార్య బ్రదికి యున్నపుడు గూడ వాభార్యతల్లి మాత్రమే యింటనే నివసించుచు, అల్లునకు సహాయము చేయుచుండెను. ఇప్పుడామె తనకంటే వయసున చిన్నవాడగు వా అల్లుని పెండ్లి యాడుట కంగీకరించినది. అత్తగారి పేరు మెక్లాన్లు. నతి ఆనగా ఆమె మొదటి భర్తపేరు మెక్లాన్లు. చాలకాలము నేను వా అల్లునియింట వా బహుశ్రేయో గూడ నుంటిని గాన మాకు అలవాటులు అభిరుచులు సమానమైనవి. వ్యాపారము లో వా అల్లుడును నేనును భాగస్వాములము గాన వయసున నతడు వా కంటే చాల చిన్నవాడైనను నే నతని పెండ్లి యాడుట కంగీకరించితిని అని అత్తగారు న్యాయశ్రేణిలో గ్రాంటు పుద్దులలోని తన స్వగృహమునుండి పరీక్షావిలేఖతో మాట లాడెను. అల్లుని వయసు 50 యందునని ఆమెయే తెలిపెను. వివాహము జెప్పుడిగా ఆడంబరము లేకుండ జరుగునని చెప్పెను. ఈ ముద్రాని పెండ్లిమాతరు లొండెకులలో నొక పుత్రుని 1898 నుండియు నడుపుచున్నది. (జస్టిసు)

ఆగ్రామహమ్మదు సప్తమగారికి శిక్ష
18 నెలలు కఠినశిక్ష 9-నెలలు విడితైదు
మనగా అనుభవింపవలెను.
లాజుగారు ప్రతాపపుత్రులను కరప్రతమునందును ప్రకటించినందులకు నెల 9 నెలలు కఠినశిక్షయును వందమాలతీరం పుత్రులలో ప్రకటించినందుకు 9 నెలలు విడితైదును, ముందు కఠినశిక్ష తరువాత విడితైదు అనుభవింపవలెను.

సర్దారు జొతారాసింగుగారికి 1 సంవత్సరము కఠినశిక్ష
సంజాయి రాష్ట్రీయ సిక్కు సంఘ ప్రధానకార్యదర్శి జొతారాసింగు సర్దారు జొతారాసింగుగారికి ఒక సంవత్సరము కఠినశిక్ష చేయబడెను.

పంజీతే మూలవ్యాగారు ఆనామదా నాదుకు వెల్లిట
హాకీం అబ్దుల్లాఖానుగారి ఆహ్వానము
కాల్కత్తా నాయకులతో నాన్ బిందుకు రావత
నని హాకీం మూలవ్యాగారికి గ్రామములే మూలవ్యాగారు
15 వ తేదీ నాయంకాలము ఢిల్లీనుండి బయలుదేరి వెల్లిరి.

చీరాలలో అగ్నిప్రమాదము
14 తేదీని చీరాల గ్రామములో నేరెడతోపులో వుండు సుమారు 200 పాకలు పరకరామప్రసాద్ అయినది. పుస్తక భాండాగారమునకు వేసిపాకాకుమును అగ్ని తగిలించినారు సవరు పుస్తక భాండాగారమునకు సుమారు 2000 చూపుములు నష్టము కలిగినదని ఒకరు చెప్పుచున్నారు.

పోస్టుమెనుల పన్ను
వెన్న రాజధాని పోస్టుమెనుల సంఘపు అధ్యక్షులగు
వి. యల్. కాశ్మీరీగారు యొక్కిందిలేఖను కలకత్తాయందు
పోస్టుఅండు తెలిగ్రాంపుపై రేపురు సవరణగారికి పంపిరి.
అయ్యో, ఈసంఘసభ్యు లీకల 8వ తేదీ సమావేశమై,
తంజావూరు, కాకత్యు ములందలి కొంతమంది పోస్టుమెనులకయ్య
బడిన సన్నెడ్ కట్టాన్నును అట్లు బిడ్డచేసి బెడుటరకు సదతి
తక్షణమే బిడ్డచేయవలయుల సన్నెడ్ కట్టలయొద్ద, తీర్మానించెడి.
ఈ తీర్మానమును మీకు తెలియజేయుచున్నాను. ఈ బెడు
టరకుల పద్ధతిని అంతే మొందించవలయునని మీకన్నియో ఆశ్రియ
పంపబడెనుగాని అది నిర్లక్ష్యము చేయబడినది. ఈ పద్ధతిని
అనుసంధించును సందర్భమున సర్దిబి నేలు ఉద్యోగములు
మిగుల అక్రమముగ ప్రకటించుచున్నారు. కావున యీ పద్ధ
తిని మీరు తక్షణము అంతమొందించి, సర్దిబి నేలు ఉద్యోగ
లొనర్చిన అక్రమమును మీరు సవరించెదరని నమ్ముచున్నాను.
వి. యల్. కాశ్మీరీ.

బొంబాయి:—చుట్టులరేపు. ఆర్ద్రత సామాన్యముగ నున్నది. పగటివడిమి అధికము.
పద్మప్రసాదము:—చుట్టులరేపు. ఆర్ద్రతతక్కువ. పగటివడిమి 3 డిగ్రీ లధికము.
వాతావరణము బాగుగ నే యుండును. దక్షిణమున ఈ రుములు నలుగును.
ఎస్. ఆర్. యు. సావూరు.
వాతావరణ కాన్త్రము మృదాను

ఆంధ్ర పత్రిక

1922-వ సం॥ మార్చి నెల 16-వ తేది

గురువారము

కర్జను ప్రభువుగారి

వివరీత ప్రవర్తనము:

ఇండియా ప్రభుత్వ నిరసనము.

మాంటాగూగారి ఖండనమునకు, కర్జను ప్రభువు గారు ప్రభువులసభలో ప్రత్యుత్తర మొసగిరి. వీరి వాదనార్థము, దీనియందు మరింత స్థిరపడినది. వెడ్జిప్రభుగారు కామన్సునభిలో నడిగిన ప్రశ్నలబట్టియే, కర్జను ప్రభువు నిరంకుశముగ బ్రవర్తించెనని స్పష్టమయ్యెను. కర్జను ప్రభువు ప్రసంగము వలన, రహస్యము చక్కగా బయల్పడెను. బ్రిటీషుమంత్రుల వివరీతచర్య, ఎల్లరకు తెలిసినదైనది. కర్జను ప్రభువుగారు ఇండియాలో నడుగిడినదాడిగ, నిప్పటి వరకును నిరంకుశప్రియుడై మెలగు చున్నారు. వీరియందు మాన్యు గలుగలేదు. యుద్ధమువలన, కనివిని ఎరుంగిని మార్పులు జరిగినవి. కర్జను ప్రభువును మాత్రమే వివరీతచర్య చేసెను. స్వయంనిర్ణయ సూత్రము, వారి మనమున కెక్కలేదు. వారికి నానారాష్ట్ర సంఘసభలు, వాసింగుటను సమావేశము మొదలుపెట్టినవి, నిరంకుశ ప్రవర్తనమునకు సాధనములు గనుపించును. యుద్ధఫలితముగ వివిధరాష్ట్రముల స్వాతంత్ర్యము స్థిరపడుటకు మార్గము, ప్రదేశాక్రమణమునకు పెద్ద జాతులు పూనుటకు మార్గ మేర్పడుచున్నట్లు, కర్జను ప్రభువుబోటివారు భావించుచున్నారు. వీరివంటి వారు మంత్రవర్గమున నుండి, ఆంగ్లదేశ విదేశ పద్ధతిని నడిపించుటచే, ఇంపీరియలిజము మరింత ఘనీభవించినది. పరాధీనత మరింత బలపడుచున్నది. ఈజిప్టుసమస్యను, మిల్టర్ ప్రభువు సయితము పరిష్కరింపబూనగ, కర్జను ప్రభువు అడ్డుపడెను. తుర్కీ సమస్య పరిష్కారము గాకుండ, ఇంతవరకు వీరు అడ్డుదగిలిరి. హైందవసమస్య పరిష్కారము గాకుండ, వీరు నిరోధించుచున్నారు. అభివృద్ధిమార్గమనిన వీరికి గిట్టదు. ఇట్టివారు మంత్రులుగ నుండునపుడు, మాంటాగూవంటి ఉదారులకు చోటుండుట దుర్లభము. కర్జను ప్రభువుగారు ఒక్కపొర బాటు మాత్రము గావించిరి.

భారతీయులను వెనుక దూషించినట్లు, ఇతరులను సమతము దూషించిన వారు పడియుదురని కర్జను ప్రభువుగారు తలచిరిగాబోలు. తమ బహుదూరు పద్ధతిని, కర్జను ప్రభువు మాంటాగూవైనను ఇండియా ప్రభుత్వము వైనను, ప్రయోగించెను. ఇందుకు మాంటాగూగారు మరల గట్టి ప్రతిక్రియను ప్రయోగించిరి. కర్జను ప్రభువుగారికి, ఇందుమూలమున విభ్రమ గలుగుట వింతగాదు. కర్జను ప్రభువు, తన గుట్టు బయల్పడునని పాప మూహించియుండలేదు. అంతయు తెరచాటున జరిగి, సమసిపోవుననియు, తాను యథాప్రకారము నిరంకుశముగ ప్రవర్తించవచ్చుననియు, కర్జను ప్రభువు ఊహించియుండును. తానుకటి తలచిన దైవమొకటి తలచెను. రోష పూరిత హృదయుడై గద్గదకంఠుడై మొన్నటి ప్రభువులసభలో కర్జను ప్రభువు మాంటాగూగారి

ఖండనమునకు ప్రత్యుత్తర మియ్యనెంచి విఫలుడయ్యెను. ప్యారిసులో తుర్కీ-వ్యవహారమునుగూర్చి త్వరలో చర్చింపనున్నపుడు, మాంటాగూగారి వింతచర్యవలన ముఖ్యముగ బాధపడునతడు తానేనని, కర్జను ప్రభువు పలికెను. కర్జను ప్రభువునకు ఇందువలన స్వయముగ నష్టము గలిగిన కలుగవచ్చును కాని, ఇంగ్లండునకును, ఇండియాకును, తుర్కీకిని, ప్రపంచమునకును, ఇందువలన లాభము కలుగుననుట సత్యము. హిందూదేశమనినను, హిందూదేశాభిప్రాయమనినను, అత్యంత నిరసనభావము గల కర్జను ప్రభువు, కిలాఫాత్ వ్యవహారము తిన్నగ పరిష్కారము గాకుండుటకు, ప్యారిసు సభలో నెట్టి యాటంకము నయినను బెట్టగలడు. వానినిజాభిప్రాయము ఇప్పుడు బయల్పడుటచే, కర్జను ప్రభువు ప్రతిపాదనమునకు ఇకమీదట విలువయుండదు. ప్యారిసు సమావేశ నిశ్చయమునందు, నమ్మకము తొలగిపోవును. కర్జను ప్రభువు బోలువానిని, ప్యారిసు సమావేశమున కికమీదట బ్రిటీషు ప్రభుత్వము పంపుచో, బ్రిటీషు ప్రతిష్ఠకు విశేషనష్టము వాటిల్లును.

రహస్యలోచనలవలన, ననగ్రము వాటిల్లుచున్నదని, ప్రెసిడెంటు విల్సనుగారు వెనుక మొరలిడి యుండిరి. కర్జను ప్రభువు అట్టి గూఢాలోచనా పద్ధతినే యవలంబించి, సామాజ్యమునకు ముప్పు దెచ్చిపెట్టుచున్నాడు. తమ కిట్టి పద్ధతులు ఇష్టముగావని, మాంటాగూగారు దెలిపియుంటిరి. వీరిని తరుణసమయమున బయల్పడి, మాంటాగూగారు ఆంగ్లదేశమునకు మహాపాపకార మొనర్చిరి. రహస్యముగ వ్రాసిన యుత్తరమును గూర్చియు, అంతరింగికముగ జరిగిన సంభాషణ గూర్చియు, బహిరంగముగ తెలిపినందులకు, మాంటాగూగారిని కర్జను ప్రభువు నిందించుచున్నాడు. ఆంగ్లదేశ షేమమునకును, బ్రిటీషుసామ్రాజ్య స్థిరత్వమునకును భంగము వాటిల్లి, నిరపరాధుడగు నొకమంత్రని నిష్కారణముగ కొలువులోనుండి తప్పించుచున్న సమయమున, తాను అన్యాయ మని భావించిన సంగతిని మాంటాగూగారు ఏల బయల్పరుపగూడదో తెలియదు. అట్టి విషయములను ఎప్పుడును రహస్యముగ నుంచవలెనను నియమ మెక్కడను లేదు. కర్జను ప్రభువుగారు మాంటాగూగారికి వ్రాసిన లేఖను జూచినచో, దానిని బహిరంగ పరుచుకుండ ఒకక్షణ మయినను ఆపుటకు ఏలులేదని, ప్రాజ్ఞ లూహింపగలుగుదురు. ఇండియా ప్రభుత్వమువారి అభిప్రాయమును ప్రకటించుటకు తాముత్తరువు నిచ్చితిమని మాంటాగూగారు పలికినపుడు, తాము నిశ్చేష్టుల మయితిమని కర్జను ప్రభువు తెలుపుచున్నాడు. అట్టివారు మంత్రులతో యోచించి, ప్రకటనము నేల యాపించియుండగూడదు? ప్రకటనము నాపుట కవకాశము గల ని, మాంటాగూగారు తమకు తెలిపియుండలేదట. మాంటాగూగారు తెలుపనిచో, అంత ముఖ్యవిషయమునుగూర్చి కర్జను ప్రభువే ఏల యడిగి కనుగొని యుండగూడదు?

తమ యభిప్రాయములను ప్రకటించుటకు, మాంటాగూగారిని ఇండియా ప్రభుత్వము వారు రెండుమారు లేల తొందరపెట్టి యుండవలెను? సిమ్లా జరిగిన సంగతులబట్టి ఇందులకు సమాధానమును గ్రహింపవచ్చును. నార్మన్ థామస్ ప్రభువు తెలిపిన హితము, ఇండియా ప్రభుత్వమువారికి నచ్చినదని తలంపవచ్చును. కిలాఫాత్ సమస్యను ఏదియో నొకరీతిన పరిష్కరించి, మహమ్మదీయులను సంతృప్తిపరచి, గాంధీని అరెస్టుజేసి సత్వర స్వరాజ్యోద్యమమును అరికట్టవలెనని నార్మన్ థామస్ ప్రభువు బోధించెను. హిందువులను మహమ్మ

దీయులను విడదీయుట, వీరి ముఖ్యోద్దేశము. గాంధీ మహాత్ముని అరెస్టుజేయుటకు, ఇండియా ప్రభుత్వమువారు ఆతురపడుచుండిరి. ఇందుకు ముందుగ, కిలాఫాత్ సమస్యనుగూర్చి తమ యభిప్రాయమును ప్రచురించి, మహమ్మదీయులను సంతృప్తిపరచుటకు ప్రభుత్వమువారు ప్రయత్నించి యుండుట. తమ యభిప్రాయమును ప్రకటించుటకు మాంటాగూగారినుండి సమ్మతి బడసిన పిమ్మట, బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారు అభ్యంతరము జూపుదురని వారు భావించియుండరు. ఇండియా ప్రభుత్వమువారి యభిప్రాయము ఈ దేశమున 8-వ తేదిని ప్రకటింపబడెను. గాంధీమహాత్ముడు 10-వ తేది సాయంకాలము అరెస్టుజేయబడెను. 9 తేదిన, మాంటాగూగారి రాజీనామా అంగీకరింపబడెను. ఇండియా ప్రభుత్వమువారి అభిప్రాయము ప్రకటితమగుటకును, గాంధీమహాత్ముడు అరెస్టు అగుటకును సన్నిహితసంబంధము గలదని భావింపవచ్చును. కాని, వ్యవహారము తలక్రిందులయ్యెను. ఇండియా ప్రభుత్వమువారి అభిప్రాయములు, కర్జను ప్రభువులచు రోషావేశపూరితుల గావించెను. ఇందుకు, మాంటాగూగారు బలియయిరి.

పర్యవసాన మేమయినది? బ్రిటీషు మంత్రుల గుట్టు దెలియుటచే, మహమ్మదీయులలో నిదివరకు జెరిగిన అసంతృప్తి మరింత హెచ్చినది. గాంధీ మహాత్ముని అరెస్టువలన, దేశనిశ్చయము మరింత బలపడినది. హిందూ మహమ్మదీయ నాయకులు మహాత్ముడు నిర్ణయించిన కార్యక్రమమును నిశ్చల భక్తితో కొనసాగించుటకు పూనుకొనిరి. హజరత్ మోహానీ గారు సయితము, మహాత్ముని కార్యక్రమమును కొనసాగింపవలె నని హెచ్చరించుచున్నారు. మితవాదనాయకు డగు కె. నలరాజును గారు కాంగ్రెసునందు జేరిరి. ఇతర మితవాద నాయకులు గూడ త్వరలో జేరక తప్పదు. డాక్టర్ రాధికా యందున, తూర్పు ఆఫ్రికా యందును, గాంధీ మహాత్ముని నిర్బంధము గూర్చి ఆక్కడ నివసించెడి భారతీయులు అసమ్మతి జూపుచున్నారు. ప్రపంచమందంతటను గాంధీమహాత్ముని అరెస్టువలన, హిందూదేశ సమస్య ప్రాముఖ్యముబడయక మానదు. ఇండియా ప్రభుత్వము వారి తొందరపాటువలన, వారు ఊహించిన ఫలితమునకు వ్యతిరేక ఫలితము చేకూరినది. ప్రస్తుతవిషయ సితి మూలమున, కిలాఫాత్ స్వరాజ్య సమస్యలు త్వరలో పరిష్కారము గాంచకమానవు. హిందూదేశమును సమాధాన పరుచుటకు, ఆంగ్లదేశము వెంటనే పూనవలసి వచ్చును. మాంటాగూగారు, ఇండియా ప్రభుత్వమువారి చర్యమూలమున రాజీనామా నిచ్చియుండ, ఇండియా ప్రభుత్వమున కధిపతిగ నున్న రీడింగు ప్రభువుగారు రాజీనామా నియకుండుట, పరిహాసాస్పదముగ నుండును. రీడింగు ప్రభువుగారి కారవమున కిది తగియుండదు ఇంతవరకును, అట్టి చిహ్న మేమియు గనుపింపదు. మాంటాగూగారి రాజీనామావార్త విషయమై రీడింగు ప్రభువుగారు ఆశ్చర్యము కనుబడిచి యుండిరి గాని, తమ సంగతి నింతవరకును జెప్పురయిరి. ష్రీటుకొన్నిసభలో షాఫీగారు తెలిపిన విషయములబట్టి, రీడింగు ప్రభువుగారి రాజీనామా జరుగదని గ్రహింపవచ్చును.

మాంటాగూగారికి కర్జను ప్రభువుగారు వ్రాసిన లేఖ జూచిన, వారికి హిందూదేశమనినను, ఇండియా ప్రభుత్వమనినను, ఎట్టి నిరసనభావము గలదో కనుగొనవచ్చును. ఆ లేఖను స్థలాంతరమున ముద్రించితిమి. ఆరువేలమైళ్ల దూరమున బ్రిటీషు ప్రభుత్వమునకు లోబడి యుండెడి శాఖ యొకటి, త్రేసు భాగమునందు బ్రిటీషు ప్రభుత్వ మేరిటిగ సంచరింప

వలయునో ఆజ్ఞాపించుట దుస్సహమని, కర్జనుప్రభువు గారు వ్రాసిరి. హిందూదేశము ప్రస్తుత సందర్భములలో దీసికొనుచున్న జోక్యము, కర్జనుప్రభువు గారికి అర్థమగుటలేదు. ఇండియాప్రభుత్వమువారు, విశేషసంఖ్యాకులగు మహమ్మదీయులపై రాజ్యము చేయుచున్నంతమాత్రమున, స్వీర్షా, త్రేసులలో బ్రటిషువా రేమిచేయవలయునో అభిప్రాయ మిచ్చుటకును, ఆయభిప్రాయమును ప్రకటించుటకును వారికి అర్హత యుండునో, నది మిగుల అపాయకరమని కర్జనుప్రభువుగారు పలికిరి. మహమ్మదీయుల విషయమున, హైందవాభిప్రాయమే ప్రమాణమాయని వీరడుగుచున్నారు. కర్జనుప్రభువు గారి సిద్ధాంతమే సరియగునో, ఇంతవరకును ఇండియాకును ఇండియాప్రభుత్వమునకును చేకూరినటుల దెలిసిన హక్కు లన్నియు బూటకము లని జెప్పవచ్చును. హిందూదేశపువోటును సంపాదించి, తమ పలుకుబడిని వృద్ధిజేసికొనుటకు, బ్రటిషుమంత్రులు పన్నిన పన్నుగడయని తేలురు. హిందూదేశము సంధిపత్రముపై ప్రత్యేకముగ సంతకము జేసెను. మిగిలిన దేశములతో బాటుగ, హిందూదేశమును నానారాష్ట్రసంఘమునందు ప్రత్యేకముగ సభ్యురాలుగ జేయబడెను. వాసింగుటను సమావేశమునకు సయితము ఇండియాపక్షమున నొక సభ్యుడు పంపబడెను. సిద్ధాంతమునందు, హిందూదేశమునకును అధినివేశ రాజ్యస్థాన మొసగబడెను.

ఇట్టి స్థితిలో, భారతీయులకు ముఖ్యమగు విషయము గూర్చి, తమ యభిప్రాయమును బ్రటిషు ప్రభుత్వమునకు తెలుపుట కయినను ఇండియా ప్రభుత్వము వారికి హక్కు లేదా? ఇండియా ప్రభుత్వమువారు తమ యభిప్రాయమును భారతీయులకు తెలుపుట దోసమా? ఇట్లు దెలుపుట, బ్రటిషుప్రభుత్వమును ఆజ్ఞాపించినటు లగునా? భారతీయుల అసంతృప్తి, సామ్రాజ్య స్వాధీనమునకు నష్టము గలిగించుచుండ, ఆ సంగతిని ఇండియాప్రభుత్వమువారు వెలిబుచ్చుట ఘోర నేరమా? కర్జనుప్రభువుగారు తాము రాజప్రతినిధిగనున్న కాలమునకును ఇప్పటికినిపోల్చుట విచరితము. అప్పటికి హిందూదేశమునకు సామ్రాజ్యసమావేశమునందుగూడ స్థానము లేకుండెను. ఇప్పుడు నానారాష్ట్రసంఘమునందు సయితము సభ్యత్వము లభించినది. ఈ సంఘమునందు సభ్యులగు అధినివేశ రాజ్యములవారు అంగ్లో-పానాను యొడంబడిక పట్ల అసమృత్తిని బహిరంగముగ తెలిపి, తానిని మార్చివేసగలిగిరి. అట్టితరీ, హిందూదేశమున కట్టి హక్కు ఏలలేకబోవలయును? నిజమేమనెన, హిందూదేశమునకు వెలుపల లభించిననని చెప్పెడి హక్కు లన్నియుబూటకములు. కర్జనుప్రభువు అటులనే భావించుచున్నటుల, వారి లేఖ స్పష్టపరుచు చున్నది. లాయడుజార్జి, ఛేంబర్లెను, చర్చిల్ గార్ల కిట్టి యభిప్రాయమేగలదనుటకు సందియములేదు. ఈసంగతిని మే మిదివరకు అనేకకార్యములు తెలిపియుంటిమి. ఈ నమ్మకముతోడనే హిందూదేశమునకు ఇంటర్వెంట్రీయము లభించినగాని, వెలుపల స్వాతంత్ర్యము లభించని సూచించి యుంటిమి. వైపై మెరుగుల జూచి మితవాదులు సంతృప్తి పడిరిగాని, కాంగ్రెసు పక్షమువారు ఎంతమాత్రము మోసపోవలేదు. శ్రీనివాస శాస్త్రిగారి పర్యటన మంతయు, ప్రదర్శనముగమాత్రమే పరిణమించెనుగాని, హిందూదేశమునకు ఏమాత్రము లాభము గలిగింపలేదు.

హిందూదేశపు హక్కులగూర్చి, కర్జనుప్రభువుగారు స్పష్టముగ నిరూపించి యుండుటచే, బ్రటిషు మంత్రుల యభిప్రాయము గనుగొనుటకు వేరు ప్రమాణముతో బనిలేదు. హిందూదేశవ్యామోహ

మితటితో పూర్తిగ తొలగిపోవును. నా నారాష్ట్రసంఘము లనియు, ఇంపీరియల్ సమావేశము లనియు, వాసింగుటను సమావేశమనియు తగుకు బెళుకుల జూచి, భారతీయులు వాని వెంట పరుగిడక తమదేశమునకు ఆంతరంగికస్వపరిపాలనమును ముందుగ సంపాదించ బ్రయత్నించుట ధర్మము. మితవాదు లికనగునను తమ ధర్మమును గుర్తెరుంగుదురుగాక! మితవాదులు జాతీయవాదులతో చేతులగలిపి బనిచేయుటకు గాంధీమహాత్ముని ఆరెస్టుతోపాటు బ్రటిషుమంత్రుల విచరితచర్య సయితము తోడ్పడనని భావించెదము. ఇండియా ప్రభుత్వనిర్బంధము లును బ్రటిషుప్రభుత్వపునిరంకుశత్వమును, హిందూదేశమునకు నూతనోత్సాహము గలుగజేసి గమ్యస్థానమునకు త్వరలో జేర్చునని నమ్మెదము. మరియొక సంగతిని, ఈ లేఖనుబట్టి గ్రహించవచ్చును. ఇకముందు నిట్టిమార్గము ననలంబించవలదని మాత్రము కర్జనుప్రభువు ఈలేఖలో మాంటాగూగారిని గుండలించెను. ఇట్టితరీ, వెంటనే మాంటాగూగారిని రాజీనామానీయవలయునని మంత్రులు బలవంతపెట్టుటకు కారణము తెలియదు. వీరి ప్రవర్తన మెటులున్నను, ఆంగ్లదేశమునందలి నిజసందర్భములను గ్రహించుటకు హిందూదేశమున కవకాశము గలిగినందులకు సంతసింపవలయును.

రైల్వే వ్యయము.

రైల్వేవ్యయము, మిలిటరీవ్యయము, ఇండియా ప్రభుత్వపుబడ్జెటువ్యయములో ముఖ్యభాగమునాక్రమించును. ఈరెండును, హిందూదేశప్రజల ఆర్థికాభివృద్ధికి లాభించునవి గావు. రైల్వేవ్యయముక్రింద 74 కోట్ల ప్రత్యేకింపబడినవి. ఈవ్యయమునందు 73 లక్షలను తగ్గింపవలయు నని కామతు గారు సామ్రాజ్యశాసనసభలో తీర్మానమును ప్రతిపాదించిరి. ఇందుపై కొంతచర్చ జరిగినప్పటికి, కామతుగారు తమఉపపాదనను పనలుకొనిరి. పిమ్మట సర్ విలిం డాస్ థాకర్సేగారు, వ్యయమునుండి 25 లక్షలను మాత్రము తగ్గింపవలయునని ప్రతిపాదించిరి. ఇందుకు ప్రభుత్వసభ్యులగు ఇమ్మగారు అంగీకరించిరి. 74 కోట్ల వ్యయములో, 25 లక్షలు తగ్గిన ప్రయోజనమేమందును? మిలిటరీఖర్చును తగ్గించుటకు అసలే ఏలుడగు గద. హిందూదేశ వ్యయభారము ప్రస్తుత పరిస్థితులలో తగ్గిపోవుట కవకాశము లేదు.

బినెంటుగారి దృక్పథము

గాంధీమహాత్ముని ఆరెస్టునకు మితవాదప్రముఖులు పలువురు అసమృత్తి జూపి, ప్రభుత్వచర్యను ఖండించుచుండిరి. జప్తినుపత్రిక సయితము, ప్రభుత్వమువారి చర్యను ఖండించుచున్నది. మ్యూండ్ యా పత్రికగూడ, గాంధీమహాత్ముని ఈసమయమున ఆరెస్టు జేయుట భావ్యము గాదని మొదట తెలిపియుండెను. బినెంటుగారు నిన్నటి మ్యూండ్ యా పత్రికలో వ్రాయుచు ప్రభుత్వమువారు గాంధీగారిని ఆరెస్టు జేయుట న్యాయమని, తెలిపియుండిరి. నిర్బంధవిధానమును పూర్తిగ నామోదించుటలో, బినెంటుగారిని మించెడివారు గనువీంపరు. 1917-న సంవత్సరమునకు పిమ్మట, అయిదువత్సరములలో బినెంటుగారి దృక్పథమునం దెట్టిమార్పు గలిగెను!

భారత ఆర్థికచుహాదధి అయిన సమావేశము పాట్నాలో జరుగుచున్నది. భారతదేశమందలి స్వపక్షులకు ఆర్థికాత్మకాలు వచ్చియున్నాయి. రాజోవు ఈకవారమువరకు సభ జరుగును. ప్రతిదినము ఆర్థికసభ్యులపై ఉపన్యాసము లియ్యబడుచున్నవి.

విదేశ వార్తలు

దక్షిణాఫ్రికా తిరుగుబాటు

రాంపనం దినకరులు చంపబడుట
2200 అరెస్టు చేయబడుట

మార్చి 13:— మధ్యప్రదేశములందు చాదాత్రి 2200 మంది ఖిలును చేయబడిరి. ఒక సమాను నిర్వహణముగా క్రిందికి దింపబడెను. అందరి వాని రక్షించుట కట్టులనుచుండగా రెండవ విమానముయొక్క పెట్టె విరిగెను. మాడనరహానము వచ్చి వాని రక్షించెను.

తిరుగుబాటుదారులు వెనుకకు నురలుట

మార్చి 13:— తిరుగుబాటుదారులగు సమ్మెదార్లు వెనుకకు పోవుచున్నారు. వైస్రాయలు కుగ్గురూపునకు జేరను ప్రభుత్వపటాలముల కన్నైవులను జయము గల్గింపజేసెను తిరుగుబాటు దారులు నలుమఖములను వెనుకకు మరలుచున్నారని జోన్సన్బర్గనుడు ప్రకటించబడెను. సర్. వాన్ డి వెంటరు గారి యధికారమున వైస్రాయలు జేసోమి రాండు ప్రదేశములను చళిపరుచుకొనిరి. తిరుగుబాటుదార్లు మెకెనుబర్గనుడు బలముగ నున్నారు. ప్రభుత్వపటాలము లక్ష గదలుచున్నవి.

మార్చి 14:— తిరుగుబాటుదారులు మెయిను రైల్వే లయిననునందు నుడుగులను పెట్టిరి. ముంబాయి పయలటు ఇంజను ఇందువలన పట్టాలనుండి తొలగిపోయెను. వేరపాయము సంభవించ లేదు.

ప్రభుత్వపటాలములు తిరుగుబాటుదార్లను నలుమఖముల నుండియు చుట్టుకొని వచ్చుచున్నవి.

సమీప ప్రాచ్యసమావేశ ఆశయములు

మార్చి 13:— కామన్వెల్త్ యందు శ్రష్టంభగా సమీప ప్రాచ్యసమావేశ ఆశయములగురించి చాంబర్లెనుగా ట్టు తెలిపిరి:— తురుష్కు గ్రీకు విరోధముల నంతమొందించుటకు గాను మిత్రమండలివా లొకవిధానమును ఏర్పాటు జేసికొనుటకు సమీపప్రాచ్యసమావేశము ఏర్పాటు చేయబడెను. ఈ విషయమున సమాధానము కుడిపయెడల పార్లమెంటువారికి తెలిపబడుచుండును. సమావేశమున బ్రటిషుపరినిధులు ప్రభుత్వము వారి ప్రాచ్య, సమీప ప్రాచ్య రాజకీయవిధానమును మనము నంతుంచుకొనెదరు.

నష్టపరిహారములు

మార్చి 13:— ఆమెరికావారు లెవకు రైలు ప్రాంతము లందు వైస్రాయలు నుండుటకయిన వ్యయమును వెంటనే ఇచ్చి నేయనరెననికొరినందులకుపరాను రాజకీయ వేర్లలు విచారించుచున్నారు. జర్మనలనుండి వచ్చి మిలితుగును మార్కులను గుర్తించి మిత్రమండలివారి కప్పడే విభాగములు కుదిరెను. ఆమెరికావారు తమ వ్యయమును ఇచ్చి నేయనరెననికొరినందులకు నియమించు ఈమిలియగుమారులను ఆమెరికావారికే సరిపోవును. తమ కయిన వ్యయము నేయనరెననుటయు, జెనీవా సమావేశమునకు హాజరుగా నిరాకరించుటయు సయిత్రరాష్ట్రముల విశేషాంగవ్యవహారములలో ప్రారంభమనియు, ఇందుమూలముగా యూరపురాజకీయమాత్రములందు వారు మారులు గల్గింప నెంచుచున్నారనియు తెలియుచున్నది.

కెనులుసానా

కెనులుసానాగారి మామూన్యమున జనిని ఆంగ్లోరా రాయబారచర్యమువారు లండనునకు జేరిరి.

లండనునందు మహమ్మదీయుల మసీదు నొకటిని నిర్మింప వలెనని సర్ జాను రీఈగాను కామన్వెల్త్ సభియుందు నూచించిరి. ఆంగ్లదేశమున మసీదులు చాల గలవనియు, ఇట్టి మసీదు ప్రభుత్వ వ్యయముపై నిర్మింప వీలులేదనియు, ఇనను విచారించెదమనియు ప్రభుత్వపక్షమున నెనిలు హాజరయ్యునర్తుగారు తెలిపిరి.

జెనీవాసమావేశమును ఏప్రిలు 10 వ తేదీని జరుపుటకు ఇటలీవా లొప్పుకొనిరి.

మాంటాగూగారికి కర్తవ్య ప్రభుత్వ సమాధానము

(0)

అసంతృప్తికరముగను విపరీతముగను నుండుట

భారతదేశముయొడలను ప్రభుత్వముయొడలను వారి అసహ్యము

ప్రభుత్వసభ

మార్చి 14:— ఈ దినమున ప్రభుత్వసభయందు కర్తవ్య ప్రభుత్వము మాంటాగూగారి సేకారోపదేశము సమాధానమును తెలిపెను. ప్రేక్షకుల గాలియు ప్రభుత్వసభలోను, కామన్సు సభాసభ్యులలోను నిండియుండెను. కర్తవ్యప్రభుత్వ కోపముచే కంటిమి చున్న కంఠస్వరముతో నిట్లు మదిలిరి. — రాజోవు సమిష్టి ప్రాధ్వనసమావేశమున ప్రాధ్వనమునకును చర్చించుటకు తీవ్రపరిపిన బాధ్యత నాపై నుండుటచే మాంటాగూ ఆశ్చర్యముగ కార్యమునకు, బాధ నం దన ల సిన వాడ ను నే నేయని లలిచితిని. ప్రజాక్షేమవ్యతిక్రమగు వారికార్యమునకు నేను కారణభూతుడ నని మాంటాగూగారు తెలిపినపుడు నా కార్యక్రమము కలిగెను. మాంటాగూగారు కేదోయొక అంతరంగిక లేఖను అంతరంగిక సంభాషణలకు, బహిరంగపరిచి తన ఈ వాదనను నిలుపు కొన జూచెను. మంత్రుల సందర్భమున నిట్టి యాభ్యుచార్య యొక్క పుడుకుకనిచి నియోగము. తమ తంతివార్తను ప్రకటింప ననుచు గోరుచు భారతప్రభుత్వమువారిపై తంతివార్త వార్తన తేదీన మంత్రుల కంఠజేయబడెను. మంత్రుల సమావేశము 6వ తేదీన జరిగెను. మంత్రుల సమావేశమున మంత్రులతో నిట్టి ముఖ్య విషయము సంప్రదింపబడిన మాంటాగూగారు తంతివార్తను ప్రకటింప ననుచు తిరుచు వానిని నేను సందేహించితిని. కొన్ని క్షణముల సంభాషణయందు మాంటాగూగారు తాను భారత ప్రభుత్వలేఖను ప్రకటింప ననుచు మతిచి తిని నిశ్చయించి పుడుగెను నిర్ధారణపొయితిని. అంతట నేను సంభాషణముగించి నాస్థానమున నేను గూర్చుంటిని. ఆలేఖను ప్రకటింప బడిన నాపుడేయుటకు వ్యవధిగలదని మాంటాగూగారు కొల 34 మాదిరియొడల నే. నావిషయమును మంత్రులవారి యొద్దటికి తెచ్చెడివాడనే. కాని అది ఆపటికి భారతదేశమున ప్రకటింపబడియుండు నని యెంచితిని. మాంటాగూగారిచర్చచే వికలచిత్తుడైన విషయము నంది మాంటాగూ గారి కొకలేఖ వ్రాసితిని. దాని వైవాంతరంగిక చుని గూడ వ్రాసితిని. మాంటాగూ గారి చర్చ విచారముగ నున్నదనియు, ఇకమీ డెట్లు చేయరాదనియు నందుదెలిపితిని. మాంటాగూగారు నాకు వ్రాసిన లేఖ లెంత యాంతరంగికములో ఈ లేఖగూడ సంత అంతరంగికమే. మాంటాగూ గారు రకలందించిన చర్చ నే నేనుగూడ యవలంబించి ఆలేఖల యందలి స్వభావమును బహిరంగపరచ నెంచెను. మాంటాగూగారు నాకు ప్రత్యుత్తరము వ్రాయలేదు. అంతయుగాక మాంటాగూగారు తన ఎన్నికవార్తయొద్ద, తా నెన్నియో పర్యాయములు గలవలను కోరగా నట్టి సలహాలను నిష్కర్షక చిత్తుతో నొసగిన తన సహాధ్యోగిని నాపై తన యవివేక కార్యముయొక్క బాధ్యతను ద్రోయయత్నించెను.

మాంటాగూగారు, అంతరంగికమని లిఖింపబడిన జాబునందలి విషయములను విడిచిపెట్టెను. అపారములు దీని బహిరంగపరచుట సహించరాని కార్యము. ఇట్టి విషయ మిదివర కెన్నడును జరుగలేదు. మాంటాగూగారు నేను వ్రాసిన లేఖయొక్క నకలును నా కంపెనీ కాని జరుపుచున్నాను.

లేఖ

ప్రముఖ మాంటాగూ!

భారతప్రభుత్వమువారి తంతివార్త యందు సవరణలను గావించినప్పటికిని దానిని ప్రకటింప ననుచుండుట చాల విచారదాయకము. నేను రాజప్రతినిధిగ నున్న కాలమున యూరపునందు బ్రిటిష్ ప్రభుత్వ విదేశాంగ విధానమును గురించి ఒక్కమాట యెవ బహిరంగముగ బలుక సాహసించినయెడల నేను, కనీసముగీ తొలగింపబడి ఇంగ్లండునకు పిరిగి రప్పించబడెనువాడనే. ఆపు డొక యువస్వామి సందర్భవశమున నొక గూరి పిని గురించి కొలదిగ చుడిచి నుండుటగాను మంద

లింపబడితిని. ఈ యుదయము, లాయడు జార్జిగారు లేకపోవుటచే ఛేంబర్లెనుగారిలో సుప్రదించితిని. వారు నాయభిప్రాయముతో సంపూర్ణముగ నేకీభవించిరి. కాని ఇప్పుడు సమయము మించిపోయెను. పారిన సమావేశమునకు వెళ్లవలెనని నన్నుగోరుట యు, బ్రిటిష్ ప్రభుత్వమున నొక శాఖకు జెందిన ఆరు వేల మైళ్ల దూరమున నున్న యొక క్రిందియందోగి, త్రేసువిషయమున బ్రిటిష్ ప్రభుత్వమువారి వలంబింపనలసిన విధానమును నియమించి ఆజ్ఞాపించుట యు జూడ నాకు సహింప శక్యముగాక యున్నది. ఈ విషయములందు భారతదేశము బహు నెంచిన కార్యములు గాని వారి కేయ బడిన అట్టి అధికారముగాని నాకు గోచరములగుటలేదు. అదియు గాక ఇది చాల సహాయకరమైన విషయము. ఎందు చేతననగా; భారతప్రభుత్వము చాలమంది మహమ్మదీయులను పరిపాలించుచున్న దను కారణమున మనము స్మిర్తా, త్రేసులం దేము యొనర్పవలెనో వానిని గురించి తమ యభిప్రాయము ప్రకటించుటకు వారి కధికారమున్నయెడల ఈజ్ఞానందును, సాదా ను, పేలస్సెను, అలేబియా, మలయాద్వీపకల్పము, మొదలగు మరి ఇతర మహమ్మదీయ ప్రదేశములందు మాత్రము వారి కెందుల కట్టి హక్కుండ రాదు? మహమ్మదీయుల విజ్ఞానము విచారించుటకు భారతమే తుట్టుతుని న్యాయస్థానమా? ఇట్టి విచారకరమగు ప్రకటన కిదియే తుది దని దలచెదను. కాని ఇట్టి ప్రకటన మరియొక పర్యాయము గావించ నెంచినయెడల వాని కనుమర్తించుటకు ముందు మంత్రులవారమునందు నాయభిప్రాయములను తెలుపుటకు ఏలు గలుగజేసిన నని దలచెదను.

ఇట్లు

కర్తవ్య.

మాంటాగూగారు నాపై నాకోపించినట్లు ఇకమీద ఇట్టి విషయములను మంత్రులవారిలో సభపరిచవలెనో నాతో చర్చింపవలె నని కోరలేదని ఇందువలన నువిచితముగా గలదు. మంత్రులవారము వారి కంటెముందు నాయభిప్రాయము తెలుప వీలుకలగజేయవలె నని మాత్రము కోరియుంటిని. నిజమగు విషయముతని.

మాంటాగూగారి అంతరంగిక బహిరంగ ప్రవర్తనలు ఇంతకంటెను దురదగాహముగను ఆశ్చర్యకరముగ నుండునా యని నిశ్చయించుకొన జాలకున్నాను. ఈ విశేషముల నుపయోగించు నపుడు నా సహనమును జూచి నేనే ఆశ్చర్యము నందు యుంటిని.

* * * * *

ప్రతికాన్యాభ్యాసము.

మాంటాగూగారి రాజీనామాను గురించి “కేపుమెన్సు” పత్రిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది:— భారత ప్రభుత్వమువారి చర్చ న్యాయముగ నే యున్నది. మాంటాగూగారి రాజీనామా విచార వాదనకు. కిడింగు ప్రభుత్వ ఉద్యోగమును వదిలుట యంతటి పారకాటగునో ఇదిగూడ సంతియే పారకాట. లాయడు జార్జిగారు మాంటాగూగారిని మందలించి అంతటితో సంతృప్తిపడి యుండవలసినది. మాంటాగూగారి రాజీనామా నియమలెని కోరుటవలన సామ్రాజ్య ప్రభుత్వమువారి భారత సమస్యలను గురించి ఏమియు జెలికదని మదిలిగ నుండున్నది.

నిర్బంధ కాసనముల రద్దుజేయుట

నర్. సి. యేటుగారి ప్రాతిపదికలు.

మార్చి 14:— కామన్సు సభయందు నర్. సి. యేటుగారు ప్రస్తుత పరిస్థితులందు భారతదేశమున నిర్బంధ కాసనముల రద్దుజేయ నెంచుచుండేరా యని ప్రశ్నించుచు ప్రస్తుతము అందు వలన కేంద్రప్రభుత్వ బలమును క్షీణింప చేయుట మతితమని మదిలిరి.

నిర్బంధ కాసనముల రద్దుజేయు బిల్లు తమ కింకను తేలేదనియు తేరినతోడనే ఆ విషయ మాలోచించెద మనియు నర్ ఎల్. కర్డింగుటను ఇవెన్నుగారు జెలిపిరి.

భారతదేశమున గాలియందు తుపాకులు గాల్పుట.

ఫిబ్రవరి 4వ తేదీని చారిత్రాత్మకము ప్రజలు పోలీసు వారిని ప్రభుత్వమున ఎదిర్చి: పుడు పోలీసులు గాలిలో తుపాకులు ప్రేల్చిరినియు, అందుమూలమున ప్రజల గుంపునందు ప్రేక్షకము జనించెననియు ఇకమీద భారతదేశమున ఆకాశమున తుపాకులు ప్రేల్పుట నాపిషేషులె ననియు నర్ చార్లెసు యేటుగారు కామన్సు సభనందు జెలిపిరి. అట్లు గాలిలో తుపాకులు ప్రేల్పుట భారతప్రభుత్వ స్థాండింగు అర్థర ప్రకారము నిశ్చింపబడి ననియు స్థానిక ప్రభుత్వములు ఈ నియమమును గమనించు ననియు నర్ ఎల్. కర్డింగుటను ఇవెన్నుగారు జెలిపిరి.

బీహారు గవర్నరు

బీహారు గవర్నరు త్వరలోనే నియమింపబడు నని తాత్కాలిక భారతకార్యదర్శి యగు నర్ ఎల్. కర్డింగుటను ఇవెన్నుగారు పార్లమెంటునందు జెలిపిరి.

ఏడెను

ఏడెను పట్టణమును అధినివేశకావారి క్రిందకు మార్చు విషయ మాలోచనయందు దున్నదనియు, ఏడెనునం దానాయము 10 లక్షలనియు సివిలు వ్యయము 11 లక్షలనియు సైనిక వ్యయము 70 లక్షలనియు కామన్సు సభయందు జెలుపబడెను.

స్థానిక వార్తలు

నవీన కేరళము:— నవీన కేరళము అను పేరుగల మళయాళ వారపత్రిక ప్రభుత్వసంచిత నిన్నటిదినము వెలువడినది. య. గోపాలమినగుగూడ యావత్రికకు సంపాదకులు.

భగవత్క-భాషాసంగసభ:— 1922-వ సం॥ మార్చి నెల 18-వ తేది శనివారం సాయంత్రం 5-గంటలకు “సుక్తి జీకల్పాగ్రము”, 19-వ తేది ఆదివారం సాయంత్రం 4-గంటలకు “కువేలోపాఖ్యానము” అను కాలక్షేపములు తొండమండలము స్కూలుహాలులో బ్రహ్మశ్రీ కుంభశిఖాం పంచాపకేక కాన్సులవారివలన జరిపించబడును.

నిమ్మ జాత్యుద్ధరణ సంఘము:— సైసంఘము వారి యాజమాన్యమున చింతాద్రి పేటయందున్న గోపాలయోధక శిల్పిగారు మెడారియం పాతకాలలో 17 వ తేది శుక్రవారము సాయంకాలము 3-30 గంటలకు స్వామి బ్రహ్మసంకగాడు మితము అనువిషయమై యావస్థపెంచెదరు. స్వామిగారు 19 తేది ఉడయము వ్యాసరపాదీయందలి రామకాను హాలునందు కిలమును గురించి ఉపన్యసించెదరు.

గుంటూరు శిస్తువసూలు

ప్రభుత్వ ప్రకటనము

ఈ నెల 18 వ తేదీకి గుంటూరు మండలమున కనూలు కాలపిన 50 శీ లక్షలలోను 52 శీ లక్షలు కనూలైనది. వెరు నందిపాడు ఫిర్కాలో రాలసిన సామ్యుంతయను పూర్తిగా కనూలైనది. ప్రత్యేకములు పిట్టంది నవలనుండి తీసివేయబడునాడు. (చెన్నపురి 15-3-22)

ఆంధ్ర రాష్ట్ర హతీయోపసంఘము

ఈసంఘ సమావేశము ఈనెల 19 వ తేదీన లెజిషియంలో జరుగలగున ప్రకటించి, తిరిగి 24 వ తేదీకి మార్చి 25 15 వ తారీఖు ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రకటించినారు. ఈసభను 26 వ తేదీ ఆదివాసమునాటికి మార్చినయెడల ప్రకాశంపంతులుగారు ఆహవాదాబాదునండి సావకాశముగా వచ్చుటకును, ఆదివారము నెలపుదిని మగుటవలన తేదితరులకును అనుకూలముగా నుండును. కనుక సభను తప్పక 26 వ తేదీన జరుపులాగున నేర్పబడు చేయించగలదులకు కార్యదర్శులకు కోరుచున్నాను.

గద్దె- రంగయ్యనాయకు.

నిర్బంధవిధాన విజ్ఞాపనము

అహమదాబాదు ప్రజలకు మహాత్మునిపేరితో పదేకము
మాటానా హజరతు మోహనీగారు ఇంగ్లీషుమనుషులకి ప్రాతలను ఖండించుట
మాంటాగూగారి రాజీనామా - పత్రికాభిప్రాయములు - మాంటాగూ గారికి తంజీవార్తలు

ఆంధ్ర రాష్ట్రము

పెద్దాపురమునాయకులకు నోటీసులు
అమలాపురమున నాయకులకు వలంటీరులకు శిక్షలు
గుంటూరు మండలమున పన్నుల వసూలు

విశాఖపట్టణము స్వదేశీస్థాన యజమాని యుచితముగ విక్రయించుట
మహాత్ముని సందర్శించుట
ప్రస్తుత పరిస్థితులు
మహాత్ముని అభిప్రాయములు

అహమదాబాదు యంత్రకాలవా రొసంగిన మామూలుతులు
01లకు స్వరాజ్యనిధికి అహమదాబాదు యంత్రకాలవా రొసంగిన మామూలుతులు రూపాయలను గురించి పనివాల్దే పాతకాలలను నడుపుటకు అహమదాబాదు కార్మికసంఘములకు రాష్ట్రీయకాంగ్రెసు సంఘమువారు తీర్మానించిన మొత్తమును ప్రతిరత్నమును ఆ నిధికి కాన్వనిర్వాహకులుగానన్న యంత్ర కాలల యజమానుల సంఘమువారు రొసంగుచుండకలెను.

సమష్టి ఆజ్ఞోల్లంఘనము
కోరకమువారెట్టి నిర్బంధవిధానము నవలంబించినను ఎట్టి పరిస్థితులు కలిగినను ప్రజలేరితినిగూడ సమష్టి ఆజ్ఞోల్లంఘన మునకు పూనరాదు.

ఆరీ సోదరులు

ఆరీ సోదరులనుగూర్చి సక్ విలియం విస్సెంటుగారి విమర్శన చూచితిని. తాపేతి సత్యమున నమ్మికో దానిని సోదరులు స్పష్టముగ మరగు లేకుండ వెల్లడించిరి. అది మహాపరాధముగ పరిగణింపబడినది.

మాంటాగూగారి రాజీనామా

మాంటాగూగారి రాజీనామాపలన నెట్టి నష్టమును కలుగజేసిన లెలచెదను. మాంటాగూగారు చేసిన పనికి వారిని ప్రశంసింప దగ్గును. పారిసులో జరుగనున్న సభలకు సభికులకు లాభము కలుగునను నమ్మక నేమియును నాకు లేదు.

హితోపదేశము.

అహమదాబాదు ప్రజలు ఖద్దరునే ధరింపవలెను. సంపూర్ణ మగు నైకమత్యమును కలిగి అసహాయోద్యమమును సాగింపవలెనని మహాత్ముడు నడిచెను. (అహమదాబాదు: 14-3-22)

ఇంగ్లీషుమనుషులకి ప్రాతలను

మాంటానా హజరతు మోహనీగారి ఖండినము

నేను అహమదాబాదులో కాంగ్రెసుసభ జరిగినపుడు గాంధీ మహాత్మునికి ప్రతిజ్ఞలముగ ముచ్చటించితినియు "మహాత్ముడియు తన్నటికిని హిందువులతో మైత్రికలిగి యుండరని" పరిశీలించియు, నా ప్రోత్సాహముననే సభకువచ్చిన మహాత్ముడియులలో 100కి 75 మంది మంతున సభాకాలముండి లేచి పోయిరియు ఇంగ్లీషుమనుషులకి ప్రాతలను జరిగినది. ఈవృత్తాంత మంతయును కేటవనశక్యము. కల్పితము. నాకును మహాత్మునకును ఎన్నడు నెట్టిచర్చయు జరుగనే లేదు. అట్టి అభిప్రాయముల నాకు బొత్తుకాలేవు. హిందువులకును మహాత్ముడియులకును విరోధమును కలిగించు పాపచింతతో నెవరో యిట్టి వాత వాసి నట్లున్నది. ఆ జాత్ర యందలి ప్రతిపదమును ఆసరియమని ఖండితముగా నుడువుచున్నానని" హజరతు మోహనీగారు నడిచిరి.

మాంటాగూ గారి రాజీనామా

పత్రికాభిప్రాయములు
సెప్టిలెటు(పాటూ)

మాంటాగూగారి రాజీనామా చాల ముఖ్యవిషయము. మాంటాగూగారు భారతీయుల అభిప్రాయముల కొనసాగించుట కొరకు పట్టుదలతో పనిచేయుటచే భాంతియాభివృద్ధికి ప్రతికూలు రగులించిన సంకల్ప విధులనుటకు మాంటాగూగారి రాజీనామాను చిటనువోరతనమువారు రంగీకరించిరి.

బెహారు హెరల్డు
ఇటువై నంతయు 'పడుచుల కాపురము-విశుభలనుట' అను పామెత మనునది అనుభవములేని ఆంధ్రయువకుల సురంభమే కలుగునని భారతీయులు బాగుగా నమ్మవచ్చును.

మాంటాగూగారికి

ఎస్. ఆర్. బమ్మంటగారు పంపిన తిరివార్త
బొంబాయినుండి స్వంతిపనినూడ బమ్మంటగారు కలకత్తాకు వచ్చిరి. కలకత్తాలోనుండి మాంటాగూగారి కిటుల తిరివార్త నంది "మంత్రులలో నభిప్రాయభేదము ప్రబలముగ కలిగినను మిరాజ్ నామాకు మేము చింతిలమున్నాము. ప్రధానమంత్రి తన అధికార కాంతిచే విముక్తి తోడేళ్ళ కరతేసి త్రోసిపుచ్చెను. కాపట్టుములేని పరిస్థితులలో భరతఖండముపై మిథ గల అభిమానము మంచిఫలమును కలిగింపజాలదు.

*** **

గోదావరి మండలము

రాజద్రోహ గీతములను పాడుట
పెద్దాపురము నాయకులకు నోటీసులు

కలపాక సత్యనారాయణ (ఇప్పటికిని పీఠము పనిచేయుచున్న పీఠము), అంకరాపాళంకరరావు (బాతీయ పాదకాల ప్రధానోపాధ్యాయుడు), కోటపర్తి రఘుపతిరావు, గరిమెళ్ల నువ్వురావు, నేతి సత్యనారాయణ, ముళ్లపూడి వేంకన్న, ఇటికిరాల సుబ్రహ్మణ్యము, ఏ. నుండరరావు (వయసు 14- బాతీయపాదకాల విద్యార్థి) గాల్గు రాజద్రోహ గీతములను పాడిరిని కాకినాడ అడివనల్ జిల్లా మేజిస్ట్రేటు ఏక కందరికిని 108 క్రింద నోటీసులను పంపెను. 21 వ తేదీని కాకినాడలో యీ కేసు విచారణ జరుగును. కలపాక సత్యనారాయణ గారి కొక్కడమాత్రము బామిను యిచ్చిరి. తక్కినవారు కందరును రిమాండులో (చెరపాలలో) నున్నారు. పిఠాపురం రఘోత్సవము సంగతిగూర్చి 20 వ తేదీని పై మేజిస్ట్రేటుయెదుట హాజరగుటకు హెచ్. వీరభద్రుడు (పెద్దాపురం హైస్కూలు విద్యార్థి), నేతి సత్యనారాయణ గార్లకు 18 వ తేదీని నోటీసులు యియ్యబడెను. ముద్దాయిలలో నొకరగు కోటపర్తి రఘుపతిరావుగారు స్వదేశీనిధికి 100 రూపాయలు విరాళమిచ్చిరి.

అమలాపురము నాయకులపై కేసు

విడిఖయరు జుర్రానా కేసుబడుట
అమలాపురములో ఫస్టుగ్రేడు పీఠముగా నుండి వృత్తిని మానివేసిన కూచించి గవరాజు (అమలాపురము పట్టణకాంగ్రెసు సంఘకార్యదర్శి, గోదావరిమండలము కాంతిసేనకు సహాయసేనాని) వలంటీరులు వాడేవు జగ్గరాజు, గంటి సోమరాధికాస్త్రి, రేపాక తిరుపతిరాజుగార్లు అమలాపురములో సారాదుకాణముల వేలముపాటు జరిగిననా దాక్షిణ్యంఘన మొనరించి నందుకు వారికి క్రొత్తపేట సబుమేజిస్ట్రేటు చరి యొక నెల విడితైదును చెరి 15 రూపాయలు జుర్రానాయును చెల్లించనివో ఆదనముగ చెరి యొకవారము విడితైదును విధించెను. వారెవ్వరును జుర్రానా చెల్లించలేదు. కూచించి గవరాజుగారు దేశీయుల కొక సందేశము కొనంగిరి. (అమలాపురం 16-3-22)

పిఠాపురం

పిఠాపురమునందు, నేను కొంతమంది కాంగ్రెసు సభ్యులకును, మనుషులకు నూకరాజు, కొత్త యిచ్చిరాజు, గార్లనగైరా వలంటీరులకును, సెక్షన్ 148, 117, 426, 341, 279, 506 తో, డిస్ట్రిక్టు మేజిస్ట్రేటు (అడివనల్) వారివద్ద ది. 20.3.22 కాకినాడలో హాజరు కావలెనని, సచునులు పంపించిరి. విలేఖరి.

విశాఖపట్టణ మండలము

స్వదేశీవస్త్రాలయము

ఉచితవిక్రయము

మహాత్ముని ఆర్యుచేసినందున విశాఖపట్టణము స్వదేశీ వస్త్ర యజమాని కే. చలపతిరావుగారు 15 వ తేదీ మొదలు ఒకవారము రోజులు ప్రజలు ఖద్దరుబట్టలను నేసే నిమిత్తము ఉచితముగా నిచ్చుచున్నారు. (రాటుములనా నూలునా?) అని తిరివార్త అసంపూర్తిగా మారు చేరినది. దుకాణములంద్ద వోధించుట మామాటగానే జరుగుచున్నది. 1600 రూపాయల చెలగల విడితేబట్టలను విశాఖపట్టణమునందు మూడుచోట్ల తగులబెట్టిరి. (విశాఖపట్టణము 15-3-22)

గుంటూరు మండలము.

పొన్నూరు.

పొన్నూరు బాతీయ పాదకాలోపాధ్యాయులగు శ్రీ పాతూక అప్పయ్యకాస్త్రిగారికి బాపట్టాలో వంగలూ బామంటు మేజిస్ట్రేటుగారు ఒకసంవత్సరము కఠినశిక్ష విధించిరి. విచారణ సమయమున ముద్దాయి నెత్తిమీది గా. ధీరోపి రిజర్వ పోలీసుచే తీయించిరి.

వాజ్పూలము.

నమ్మ బంధించి కీడించుటలకు నమ్మ కష్టపెట్టుటయే మియాదేశ్యము. మహాత్ముడును "మహము కష్టముల ననుభవించి ద్వేషమును విడనాడి కాంతియుతులము కావలెననియే బోధించుచున్నాడు. గాన మహాత్మునికోర్కె నెరవేర్చుటలో మిరక్కుతుగ వోడ్చుచున్నారని గాన త్వరలో మా స్వరాజ్య కోర్కె తప్పక సఫలమగుననియే నమ్మచు భగవంతుడు మిమ్ము త్వరలో భగ్గుపగులనొనర్చి పశ్చాదరన్యానుభావముల మిలో గలిగించుగాక యని స్వకాలసర్వాసఫల యందును ప్రార్థించుచుండును.

* * *

ఉపమాక

గాంధీదాసు కొండపల్లి జగన్నాధదాసుగారిని ఆరెప్పచేయుట.
క్రియత గాంధీదాసు కొండపల్లి జగన్నాధదాసు గారిని 18-3-1922 తేదీ సోమవారము మధ్యాహ్నము 12-30 గంటలకు ఉపమాక స్వరాజ్యనిలయములో ఆరెప్పచేసిరి. వారంటు లో సెక్షను పొందుపరుపబడలేదు. కాని వారి నిక్రమిన్ ప్రాసీజరుకోర్టు 108 వ సెక్షనుక్రింద ఆరెప్ప చేసినట్లుహింప నగును. కేసు కాకినాడ అడివనల్ జిల్లా మేజిస్ట్రేటుగారి యుద్ద 16-3-22 తేదీన మధ్యాహ్నము 11 గంటలకు విచారణ కావదును. దాసుగారు అత్యుత్సాహముతో నిలయమును విడచిరి. వారిని వుమ్మమాలాంకృతులు తేసి యూరేలించిరి. వారు ప్రజలకొక సందేశము సోపంగి బోలీసువారి యాధీనములో నుండి తముగా జేరిరి.

ఉపమాక శ్రీనివాసాచార్యులు

కార్యదర్శి, ఉపమాక కాంగ్రెసుసంఘము.

మంగరాష్ట్ర కాసనసభ

లాయరుబార్-మాంటాగూగార్లకు

ప్రజాప్రతినిధిసభ్యులు పంపినతిరివార్త

దేశీయుల మగు మారు మాంటాగూగారి రాజీనామా వార్త గాఢవిహదమును కలిగించినది. హిందూదేశమున కాంతి నెలకొల్పుటకును మహాత్ముడిజుల ననుసరించుటకును యిండియా ప్రభుత్వప్రకటనమును వెంటనే ప్రకటించుట అత్యవసరము విషయమును విదేశకార్యాలయమువారు గ్రహించజాలక పోయిరి. వారిపద్ధతి ప్రాప్తవృత్తితో గూడినది. వారికోరకు మహాత్ముని తాళయములు గల మాంటాగూగారిని తొలగించిరి. మాంటాగూగారి రాజీనామా సంగీకరించుట భారతీయుల యభిప్రాయము నెరవేర్చుటకు మాంటాగూగారి వలంబించిన విధానమును మార్పుటకు సూచనయే యైనవో మహాత్ముడ్రవము కలుగునని మేము స్పష్టముగ తెలుపుచున్నాము.

జగ్గెన్నాధపట్టపుకేసు:—

కడచిన సెప్టెంబరుమాసములో సారక ఎట్టునలను గురించి విమర్శించుచు సెప్టిలెటుప్రతిక, ప్రయండున్న లూసివెర్సికొను కంపెనీవారిపట్ల కొన్ని నేరము లాగోపించియుండెను. అందుకొరకు యీకంపెనీవారు వేపరు వై మానవత్వముతోఅకు కేసు తెచ్చిపట్టు తెలియుచున్నది.

బి. సి. ఎస్. ఉద్యోగులు

తగ్గి పోవుట

లండను, ఫిబ్రవరి 16:— ఇండియన్ సివిల్ సర్వీసులో ఆంగ్లేయుల సంఖ్య తగ్గిపోవుచున్నందున కారణములను ఇండియా అధీనువారు బాగుగ నాలోచించుచున్నారు.

తనదేశమున వచ్చిన తరువాత 26 ముగ్గురు ఆంగ్లేయులను ముండిరి. కాని 1914 లోనింతకు మూడు రెట్లుండిరి. ఇందుకు కారణము, 1919వ సంవత్సరము గవర్నమెంటు ఆఫ్ ఇండియా ఆర్డరును తరువాత కొంత దేశమున ప్రచురించుటకు నిబంధించి యొక్కయు తలంచుచున్నారు. పూర్వము బి. సి. ఎస్. లు బాధ తక్కువ పనిచేసికొని ఘోషముగ బ్రదుకుచుండిరి 1919 ఆర్డరులకు వారు కానరావలసివచ్చెడి క్రింది వారలను వి. ఈ సభలలోనికి నమోదుకొని సామాన్యజనము. ఈ సభలు బహుత్వమున పూర్తిగా పనిచేసియుండక పోయినను ఆంగ్లేయ న్యాయమండల విభాగమున, నేటి యెట్లయినను భాగీయులే కావలెనను నుద్దేశమున కనబరచినది.

సంస్కృతములు విజయించు పక్షమున బి. సి. ఎస్. లు ఆంగ్లేయుల కన్న పోవుచున్నందున ఆంగ్లేయులను తొలగించుచున్నారు. ఉద్యోగాభ్యర్థి కలగలనను ద్వైతము లేకపోవడము ఉద్యోగము కరకాలముందున ద్వైతములేక పోవడములేక యెట్ల పోవుచున్నారని యెంచుచున్నారు. కాని చాలమంది ఆంగ్లేయ పురుషులగుట మూడువత్సరములనుండి యుద్ధములో పనిచేసిన వారికి ప్రత్యేక మిచ్చు యుద్ధోత్సాహములకారా బి. సి. ఎస్. లు చేరుచుండినందున ఆంగ్లేయుల బహిష్కరణ పోటీపరీక్షకు తక్కువము వారనికొందఁ జెంచుచున్నారు.

ఇండియాలో తెలంగాణులను నిర్బాధించుటను నిమిత్తము వారి పురుషులను యితర బంధువులను బి. సి. ఎస్. లు చేరవలసి చెప్పుచున్నారని కేంద్రీయీ లో తెలియుచున్నది. చాలమంది ప్రాధికారము యితరులను యంతా దుర్భిరా పోవునని యెంచి తక్కువ పింఛనులను తీసికొని లేచిపోవుచున్నారు ఇండియా మెడికల్ సర్వీసుకు వెళ్ళి యెక్కువ తాకినది. 25 సంవత్సరముల క్రింద నంత మంచి సర్వీసింకొకటి ప్రపంచమున లేకుండెను. అప్పటికిఁజాలలో 45 కోట్లవలె రాసు, 45 వావిలకు ఛార్జెనుంటివా రందుండిరి. ఇప్పుడు తెలివితల యావలయిన డాక్టరులు 2. ఎం. ఎస్. పోటీపరీక్షకు వచ్చుట దుర్లభముగ నున్నది. ఉద్యోగాంతమునకు వచ్చుచున్న ఇండియాలోని వృద్ధులు, వివాహిణీ సర్వీసులోనికి రాకూడదని సలహా నిచ్చుచున్నారు. (మెయిలుపత్రిక)

కాకినాడ

(స్వకీయవిలేఖరినుండి)

కాకినాడ, మార్చి 15:— ప్రజలు కాంగ్రెసువారి ఆజ్ఞాప్రకారము అతికాంతియుతులై యుండినకొలదిని ప్రభుత్వ నిర్బంధపరిష్కారము మెక్కుడగుచున్నది. బడ్జెట్ తీర్మానములు జరిగిన పిదప నిర్ణయించుకొని 6 గురు శాంతివైఖరులు శ్రీ కృష్ణ జన్మస్థానమున కేరిరి.

ఇప్పుడు మళ్లమువృద్ధి ప్రభుత్వమునెడల ద్వేషము తుక్కిరిల్లుచున్నట్లు క్రి. ప్రా. కో. 108 స్పష్టమైనది యీ 16 వ తేదీని విచారణ జరుపబడును. కాకినాడ కాపురమున నెట్టియు, యీ చట్టము 108 స్పష్టమైనది 6 మాసములు కరికరిత విధింపబడినట్టి మోహిన్దీక్ పాపాగారి అన్నగారును ఆయన అభిలాషిసాగారు ఒకరు. ఆయనను 100 రూ. ల ఒక బాంసును 200 రూ. ల చొ॥ మరెండు బామిన బాంసులును ఏల యివ్వబడునాడదని విచారించుటకు 16 వ తేదీని ఆడిషన్ లో బిల్లుకుజుర్రేటువద్ద హాజరు కప్పుకొని. శ్రీ కొండ పల్లి జగన్నాథరామగారికిని (కుని) దుర్భాగ్యుని నుబ్బయ్యగారికిని (కడియం) ఆంధ్రజల్లాయందు ప్రచారముచేసిన(శ్రీ) ఆ లేదని విచారించబడుటకే అరెస్టువార్తలు వెల్లెనట్లు తెలియుచున్నది.

గత నవంబరులో శ్రీయంత బులుసు సాంఘికమార్గిగారు వచ్చిరాత్రో 6 మాసములు కడింపబడినట్టియు, మూర్ఖులైన కారాగృహమునందు పడిపోయినప్పుడు చూచినవారు లేక పోవుటచేత బామినయిచ్చి వచ్చినట్టియు, ప్రానికోగి నుబ్బయ్య రావు లికి (వెద్దాపురం) కోటిను యిచ్చినట్లును, 16 తేదీని హాజరు కావలసినటును, ఏల బామిన బాంసులసామ్య తీసికో కూడదో దానికి కారణము చెప్పాలనినట్లును, తెలియుచున్నది.

మహాత్ముని నిర్బంధము

విదేశ వస్త్రదహనము

తెలుగు

గాంధీమహాత్ముని నిర్బంధము సందర్భమున తాలూకా సంఘ, గ్రామసంఘముల సభ్యులును జాతీయవిద్యాలయాలపాఠ్యాయులును విద్యార్థులును విదేశవస్త్రము లింటింటి నేకరించి తోటలోను కచ్చేరీల యెదుటను సంతపేటలోను దహనము గావించిరి.

* * * * * కొండాయపాలెం

ఈ గ్రామములో నిరుపదియేడిండు మాత్రమే కలవు. అందఱును మూలమాదిగ జాతులవారే. వెళ్ళుమంది క్రైస్తవులు. మొట్టి యేకాదశనాడు అర్ధరాత్రి యీ గ్రామములో 10 యింట్లు పశురావుపీఠియైనవి. వారందఱును కడుదీవలని చెప్ప నక్కర్లేలేదు. తమకును వీనకును నిమ్మ జాతుల యుద్ధరజా గ్గము దీక్షతో పనిచేయుచు సంఘసభ్యులగుబ్రహ్మశ్రీ మంగి పూడి వెంకటేశ్వరగారును శ్రీ తేతలి సీతారామయ్యగారు మొదలగువారాసంఘము పక్షమున ఆ యూరికి వెళ్లి పరా మర్శించి వారి సహాయము నిమిత్తము ఏబదిరూపాయలద్వి వారి కృతజ్ఞతకు పాత్రులైరి.

* * * * * తెక్కలి

ఈనెల 12 తేదీని పగలు 9 ఘంటలకు మహాత్ముడు అస్త్రు ఆయిల్లుగా వారాపుత్రకలల్ల తేలిసి ముర్రా యేడిద సత్తెనాకాయలమూర్తి పంతులు గారును, వీరి సహచరుడగు వెంకటరాజుగారును, గ్రామమంతా తిరిగి మారు బట్టలవరకు వ మూలు చేసిరి. ప్రోగు చేసిన వస్త్రము లన్నియు రాత్రి 9 ఘంటలకు ఊరిటైల నొక మైదానము వైది దహనము చేయడమైనది. ఇదిగాక వైదికమైన యిద్దరు అసహాయవాదు లను ప్రతిదినము రాత్రి పంపముల వీధులకున్నా, వ్యవసాయ దారుల వీధులకున్నా వెళ్లి త్రాగుడు మానవలసినదనినీ కార్య సభ్యులందఱు పాల్గొనరాదనినీ మొదలయిన యంశములతో సుప న్యాసములు యిచ్చుచున్నారు.

* * * * * విశాఖపట్టణముజిల్లా జాతీయోపసంఘము

మహాత్ముని నిర్బంధవార ప్రార్థనమున్నట్లు గాక పుర వాసులయెల్లసామె వెచ్చు వెంచెను. సామంతము పురమంది రమున కెదురుగ సముద్రపుటొడ్డున సర్వకులస్థులను ఉత్సాహ పూర్వకముగ సమావేశమై, అంతకంతకు పురజనులు మనః పూర్వకముగ నిద్వివేకవేదవస్త్రముల దహనము కన్నులారనత్సా హముగ జూచి, మహాత్మునియెడ గల యభిమాన సూచకముగ స్వదేశవస్త్రములే ధరించు మని శపథములు గావించుకొనిరి కాంగ్రెసు సభ్యుల సంఖ్యయు క్రమాభివృద్ధి నందుచున్నది. శ్రీలు స్వదేశవస్త్రముల ప్రతియింటికిని దీసికొనిపోయి అమ్ము చున్నార. స్వదేశప్రచారముకు తుణుకుజూపుకొని నొండు మున్నది. బాడ్వోలి తీర్మానముకూలముగ నెల్లయెడను ప్రకాంతి వెలయుచున్నది.

వంగరాష్ట్రము-ఆర్థికపరిస్థితులు

బెంగాలు ప్రభుత్వ ఆర్థిక రాఖివారు యీక్రింది ప్రకటన గావించుచున్నారు:— 1921-22 సంవత్సరమునందు ఆ బ్యాంకింగు దాదాపు 181 లక్షలు, స్టాంపులకల్ల 265 లక్షలు ఆదాయము వచ్చునని ఉజ్జాయింపు లెక్క చేయబడినది. ఈ 11 నెలలో వసూలైన మొత్తమును బట్టి చూడ అబ్బారి ఆదాయ ము 181 లక్షలు, స్టాంపుల ఆదాయము 260 లక్షలు మాత్రమే తెలునట్లు తోచుచున్నది. అందులకు దాదాపు 7 లక్షల రూప్య ముల అదాయము లెక్కువ యగును. 1921-22 సంవత్సరము ము గియునప్పటికి ఆదాయమున కన్న వ్యయము 6278000 రూప్య ములు మించియుండును. 1922-23 సంవత్సరమున పల్లినిటి ఆఫీసరు నొకరిని నియమించుటకును వారికొరకు 45 నేల రూప్యములు ప్రత్యేకించుటకు ప్రభుత్వమువారు తీర్మానించినారు. ఈ సంవ త్సరము ఇండ్లందునకు 1837000 రూ ప్య ము లకు బదులు 2085000 రూప్యములు పంపబడును. కావున 1922-23 సంవత్సరమున 5044000 రూప్యములు లోటు తెలునని ప్రభుత్వము వారు ప్రకటించుచున్నారు.

వంగదేశ శాసనసభ.

మా. టి. సూర్య సభిసందించుట.

కలకత్తా, మార్చి 14:— బెంగాల్ శాసనసభ చర్య జరిగిన వెనుక యాదినము కోర్టుజు బిల్లు పాస్యమయినది. సవరింపబడిన బిల్లులో 16 క్లాజులుమాత్ర ముండెను. బిల్లును లెగిసివే చేయటకుగాను 109 సభ్యులు వచ్చెను. వీరిలో 19 ఉపపాదించలేదు. 14 ఉపసంహరించుకొనబడినది. 10 గెలిచెను. మిగతవి పీగి పోయెను. సినిమావగై రాపన్నుల బిల్లుపై చర్య లేవు జరుగును.

సభ్యులందఱు మాంటగ్యు గారి సభిసందించుట తమకృతజ్ఞతను వారికి తెలుపగోరినందున రే పండుల కొక తీర్మానమున కనుజ్ఞ గవ్వరిచ్చెను. రాజుగారి ప్రభుత్వకార్యమును గూర్చి గాని వ్యవహారమును గూర్చిగాని. విదేశవ్యవహారమును గూర్చి గాని చర్యచేయకుండు పద్ధతి మీద చచ్చకు క్క గంట కాల మీయబడినది.

ఆంధ్ర నాటక పరిక్షాకార్యస్థానము

విలూరు.

త్వరపడుడు. సమయము మించిపోవును. చింతామణి కాంపిటేషన్ నాటకము దరఖాస్తు సమయము (20-3-1922) తేది లోపుగా వైస్ ప్రెసిడెంటుగారయిన శ్రీ మోతే నారాయణరావు జమిందారు గారికి ఏలూరు పుపుకోవలెను.

(4) కొ. సూర్యప్రకాశరావు, కార్యదర్శి.

నోటీసు.

మహారాజశ్రీ, మాదపాటి నారాయణరావుగారికి: తేలు మాదపాటి వెంకటేశ్వరరావుగారి దత్తతకుమారుడు వెంకట నుబ్బరావు మయిదు అయినందున గార్డీయన్ దత్తత తల్లి సత్కారముగా తెలియజేయునది యేమనగా:—

తేలు మాదపాటి సూర్యనారాయణ రావుపంతులుగారి తాలూకావార సత్వేనా మా దత్తతకుమారుడు వెంకటనుబ్బ రావుకు సంక్రమించిన యావదాస్తులకు సంబంధించిన వ్యవహార ములు మారతపుక మాడగలందులకు మేము మీకుపక్కకు ఆఫ్ ఆటర్ని 14-7-1921 తేదీన వ్రాయించి వుయ్యాయలో రిజిస్ట్రీ చేయించి యిచ్చివున్నాము.

తదాది మానునట్లు పనులలో క్రద్దపొందక విశేష కాలం మీరు సంకలంగానే వుండుటచేతను మీరు నామర్తి వల్లిభార్యనరావు, ఆదిరాజు మాణిక్యం గాల్గోను యిటీవల మావిరోధులయిన మాదపాటి గురవయ్య ఆయనసోదరులు పబ్బు రాజు రాజేశ్వరరావు, అన్నమిల్లి నోపాలకప్పయ్య వగైరాగార్ల దురాలోచనలకు సదర హింసకార్యముల నిమిత్తం వారలు చేయు అక్రమపుపనులకు అందునకు పొంగులాభములకు మీరు లోనయు మామైనరు కుమారునియొక్క (ఇకటరెప్పును) అనేక విధముల నష్టపరచి యున్నారు. దుశ్చముందుకూడా నష్టపరచ నిశ్చయించినట్లు స్పష్టమడినందున మీక్రియలకల్లనే కాకుండా సదరహింస వాగ్రూపేణా చాటుచున్నందున యింకా అనేక కారణములవలన మీరు అట్టి అధికారమునకు అర్హుని లేట పడినందున సదరు మీ పక్కకు ఆఫ్ ఆటర్ని రద్దుచేయవలెనది. సదరు పక్కకు ఆఫ్ ఆటర్నిలో మీకున్నవనే అధికారములు యేసుదగ్గములోను యొక్కడ యెప్పుడు వుపయోగించకూడదు. సదరు సంగతి అందరికి తెలియగలందులకు ప్రచురం నిమిత్తం ఆంధ్రపత్రికకు కృష్ణాపత్రికకు పంపడమైనది.

యీ సంగతులు మావక్తికు నందిగ్రామంలోని మహారాజ శ్రీ కొండపల్లి శ్రీ రామచంద్రరావుపంతులుగారికిని తెజవాడ లోని మహారాజశ్రీ వెలగలేటి దత్తతరామయ్యపంతులుగారి కిన్ని బంధులలోని మహారాజశ్రీ ముత్తేలి ప్రకాశరావు పంతులుగారికిన్ని మద్రాసులో మహారాజశ్రీ శేరినారాయణమూర్తి పంతులుగారికిన్ని కూడా తెలియపరచడమైనది:—

* * * * * మాదపాటి వెంకటనుబ్బరావు మయినరు అయినందున గార్డీయన్ తల్లి సత్కారం.

రాజమండ్రి జైలు

(చట్టి పరిసరినా రావుగారు)

(1) ఈ జైలు చుట్టుకొలత 15254 చదరపు అడుగులు. ౮ బ్లాకులు కలవు. ౧౦౦౦ మంది ఖైదీలకు వసతి కలదు. ప్రస్తుతము ఖైదీలు 1400 కలరు. ఎక్కువయ్యా ఖైదీలకు గుడారములు పడినందున పండుకొనబెట్టి, ఒకటి గను, వాకిళ్ళకు వేసేడి యిసుకడియంగుండా దూకె, చెండుచివరలకు తాళములు వేయదురు. వీరి అవస్థ భగవంతునకే యెరుక! కేవలము గొట్టను కట్టెలు కట్టెదురు. గొట్టవైపు విడిగుంజలకు కట్టెదురుగాని యిట్టి అమానుషముగ (ఇకొమానుష) చరించరు. ఖైదీలు రాత్రి అల్ప అధికాచమానములు చేయవలయునన్న వారు పడుపాట్లు దైవమున కెరుక! ఒకడు తీగను కదల్చిన, అందరూ లేవవలసివచ్చే! కాలు మడుచుకొనవలసి వీలులేదు. కేవలము నేలపై గడ్డివేసెదరు. అందువైపు ఖైదీలు కరుకుచాపల పరుచుకొని గొంగళికొన్నకొని పరుచుదురు. వేసడికాలములో వీరు పడుబాములు కట్టించుకొనకాదు. ఒకముంతలో తాను అల్పాచమానుషుడేనీ తనదగ్గరన్న వాని కిచ్చును. వాడు తనదగ్గరన్న వానికీచ్చును. ఈవిధముగా చివరవరకుపంపి, అచ్చట పెద్దకుండలో పోయవలెను. ఈవిధానము మామూలు ఖైదీలకు జరుగును. అదియు రాజకీయకైదీలు జైలుకుపోయిన వెనుక స్థలముచాలక వారినిట్లు బంధించి, రాజకీయకైదీలకు గదులను భాగించెనున్నారు.

(2) జైలు విధుల సమగరించి విడికైదీలకు ప్రతిత్యయము యిచ్చు భోజనసామగ్రి వివరము: విడికైదీ 1-కి వియ్యం-1 పా. 2 అవున్సులు. కండిపప్పు 4 అవున్సు. ఉప్పు 12 గ్రాములు మంది నూనె 8 గ్రాములు. ఉల్లి 8 గ్రాములు. చింతపండు 8 గ్రాములు. మిర్చి మసాలావాడి 4 గ్రాములు. కూర 6 గ్రాములు. వంటచెరుకు 15 అ. కరికెడికీ. వియ్యం 1 పా. 4 అ. పప్పు 5 అ. తక్కిన సామగ్రి యెల్లరకు సమానము. ఈసందర్భములలో నొక్కటి చెప్పవలసియున్నది. ఖైదీలు 15 దినములనుండి నెయ్యి ఖైదీలు 1 కుంట. చుట్ట పావుసేరు రాజకీయకైదీలకు యిచ్చుచున్నారు. అనగా భోజనవసతిలో మామూలుగ నిచ్చు సామగ్రి చాలదనిన్ని, యిచ్చటనుండువారిస్థితిగతులట్టి బియ్యము, పప్పు, తప్పు తక్కినవస్తువులు రెండింటియు యిచ్చినగాని కేరీరస్థితి చెడుననియు, ప్రభుత్వప్రకటననుబట్టియు, మా కీ విధముగ నియంత్రింపని ఏకగ్రీవముగా నూపరించెడలెంటుగారితో చెప్పగా ప్రత్యేకముగా రాజకీయ కైదీలతరపున మ. రా. క్రి. బులును సాంబు మూర్తిగాని యేర్పాటుచేసితి. దాక్షర సాంబు మూర్తిగాను, నూపరించెంటుగాను ఒకచో కూర్చొని ఆలోచనచేసి వైవిధ్యానము ప్రకారం యెక్కువసామగ్రి యిచ్చుచున్నారు. ప్రతివాడును ఒక లాంతరు యింటిందనుండి తెప్పించుకొనుటకు ఆనవ్వు యిచ్చబడెను. “ఇంటికన్న గుడిపదిలను” మాట్లాడితి కిచ్చునన్నమాట నిజము. అయితే కొన్ని స్థలములనుండి కలవు. ఈస్థలము దుస్తులు ధరించుటయందును పనివిషయములను కలదు. ఆ విధాన మొకంత దెల్పెదను.

దుస్తులు: ఒకచట్టి, ఒకచొక్కా, ఒకటోపి, గోచి, చిన్న చేతిగుడ్డ, యిట్టివియింకొకజత యిచ్చెదరు. కాని మనవారికి క్రొత్తజేమొకటి, పాతజేమొకటి యిచ్చినందున క్రొత్తజేమీరికొని పాతజేమీరికొనరై. ఈ దుస్తులు కఠినఖయిదీలకు యిచ్చెదరు. కాలనకు యిసుకడియం వేసెదరు. మరి యే యితర తమ వస్త్రములైన నుంచుకొన నీయరు. పండుకొనుట కొక ముతకచాప యిచ్చెదరు. కప్పుకొనుట కొక గురుకుంబలి యిచ్చెదరు. అన్నము తినుట కొక పట్టిమూడు, త్రాగుట కొకముంత వీరిచ్చెదరు. పుస్తకము లందుకొనవచ్చును. రాజకీయవిషయసంబంధముగు పుస్తకము లందరాదు. జైలరు ఆజ్ఞవైన కాగితములు, పెన్సిలు నుంచుకొనవచ్చును. ఈ నడుమ తాంతరు తెప్పించుకొనవచ్చుననియు, అన్నము తినుటకు పళ్లెము, గ్లాసు తెప్పించుకొనవచ్చునని ఆజ్ఞ యిచ్చియున్నారు. మన సోదరుల బంధుగులెల్లడ యింటినుండి, మత సంబంధముగు పుస్తకములను, పళ్లెము, గ్లాసు, కాలనకు చెప్పలాను పంపవచ్చును. నోటుబుక్కు పెన్సిలును పంపవచ్చును.

విడిఖైదీలకు: వీరు తమ యింటనుండి కంపుకాలు, పరుపు, కావలసినగుడ్డలు యింకా వైక వికరించిన సామానులు తెచ్చుకొనవచ్చును. కేరీరస్థితి బాగులేనివారు ఊరగాయలను తెప్పించుకొనవచ్చును. ఇయ్యది దాక్షతుగారి అనుమతివైన జరుగును. సర్వసాధారణముగా ఇచ్చుచున్నారు. ఒక విష

యము కఠినఖయిదీలకు కడియముండగూడదు. మామూలు ఖయిదీలకు వలె దుస్తులు కాక యింటినుండి దుస్తులకు తెచ్చుకొను వట్లు యుండవలెను. ఈవిషయమును ప్రభుత్వమువారు గమనించవలెను.

పనులు: విడిఖయిదీలకు పనులులేవు. కఠినకైదీ పొందిన వారికి ఊరవ పనుల చేయవలసి నియోగించెదరు. మోటా లాగుట, ఈ మోటా క్రింద కూర్చిగాయలు పండించెదరు. నున్నపుగానుగ క్రిష్ణుడు. ఈ నున్నమును జైలులో కట్టబడుచున్న కట్టడములకు వినియోగించెదరు. నూనె గానుగ అడుట. ఈ నూనె ఖయిదీలకు భోజనములలో నుపయోగించెదరు. పిండి విసరుట. రాగులు, గోగురులు విసరుచుందురు. బొన్నలు గూడ విసరుచుందురు. ఇదంతయు పై దీల యుపయోగాగమ వినియోగించబడును. నేరపరిశ్రమ కలదు. జైలరులకులకు కావలసినగుడ్డ సేజుబడును. ఇతరకస్తులు సేయుదురు. నవారు సేయుదురు. జంబునాలు సేయుదురు. కొన్ని చోట్ల బొచ్చుకుంట్లు సేయుదురు. కొన్నిచోట్ల బొచ్చు యేకి ఏరులుచేయుదురు. ఈ యేరులను వడికి బాగముతీయదురు. మరియొకచోట రత్నకలబళ్ళు సేయుదురు. మాలచూడి ఖైదీల చేబొడ్డి బాగములయిచ్చుదురు. కాని మరి యితర వస్తువుచే నీ పని చేయించరు. వీరిని “తోటీ”ని పిలిచెదరు. ప్రతినిత్యము ఉదయమున నీతోటీలు వచ్చి గదులనుండి ఉచ్చుకుండల తీసి వేసెదరు. సాయంకాలము లోపనువేసి ప్రతి గదియందుంచెదరు. వీరిపని యిది తప్ప మరియొకటిలేదు. జైలుతయము నెల్లప్పుడును పరిశుభ్రముగా నుంచెదరు. జైలులో నీడల నొసంగు పెద్ద పెద్ద వృక్షములు కలవు. తెల్లవారుసరికి జైలుతయము నూర్చి వేసెదరు. అద్దములకై నెల్లపు డుండును.

భోజనపద్ధతి: జైలు విధులట్టి బ్రాహ్మణులకు ప్రత్యేకము వంటకాల యేర్పడతనని పట్టుబట్టి ప్రత్యేక వంటకాల సేర్పరచి తుదకు రాజకీయ ఖైదీల కెల్లకట వంటకాల యొక టుండవతనని సాంబుమూర్తిగారు గట్టిగా వాదించి తుదకు బ్రాహ్మణుల కొకటి, బ్రాహ్మణేతరుల కొకటి వంటకాలలు యేర్పాటు గావించి వీరి పెత్తనములో నుంచి చక్కగా నిష్వహించుచుండిరి. బ్రాహ్మణబ్రాహ్మణేతరభేదము లేక యెల్లరును మలాసాగా నున్నారు.

జైలు పరిపాలనావిధానము

జైలునున్న భారత ప్రభుత్వవిధాన మెటులున్నదో, అదేవిధముగ నచ్చుగుడ్డిట్లున్నదని చెప్పక తీరదు. అనగా ప్రభుత్వవిధానముయొక్క సారమనియే తాత్పర్యము. బ్రిటిషు డిమోక్రసీ యీ విధానమునందు మానవుని, ఒక మృగమువలెను కాదు కాదు. ఒక కర్మముక్కువలెను, లేక ఒక రాయవలెను తమ యంత్ర సామగ్రికి తగినట్లు యుపయోగించు పనిముట్లవలె తయారుచేయుటయందు జను మొందివారని చెప్పవలసియుండు

ను. ప్రస్తుత జైలు పద్ధతి మానవత్వమును, దైవత్వమును, రెంటిని చెడగొట్టుమార్గమై మున్నయది. ఈ పద్ధతి చాల పురాతనపద్ధతియై మానవుని మరింత పాపకార్యములకు పాల్పడచేయుచున్నది. కాని నీతిమాగాలంబుగ కేయతేదని నాతలంపు. ఉద్దేశ్యములు మంచివి కావచ్చును. అనుభవములో నున్న గమన్నయిది. దేశములో నానాటికి నేరములు యెక్కువగుచున్నవేకాని తగ్గుటలేదు. కొద్దిలు ఎన్ని యెక్కువపెట్టిన కొలది, అంతకు మరింతగా దావాలు దాఖలగుచున్నట్లు యీ పురాతనపద్ధతిమీద ఎన్ని జైలును మరింత నేరములు యెక్కువగుచున్నవిగాని తగ్గుటలేదు. ఇప్పటి జైలుపద్ధతి మానవజాతికి పనికిరాదు. జైలులో 5, 10, 14, 20 సంవత్సరములు పైసేతే కనబడుచుండురు కాని తక్కువకేవలము కొలదిగ నుండురు. లోగడ కేతుపొందిన వాచ యెక్కువగలరు. జైలులో నొక్క విషయము తప్ప తక్కిందంతయు మామూలుసంసారపక్షమునందు జరుగునట్లు న్నున్నది. నిత్యము 1400 మందికి ముప్పుటల భోజనము. వీరికి తేచువిషయమై ఒక ఆసుపత్రి, ఒకబడి మొదలగు వసతులు గలవు. నిత్యమొక భుక్తి అగుచున్నదో మాచిన ఆశ్చర్యముగ నుండక మానదు. ఈ జైలమీద వార్షిక 80 మంది గలరు వీరుగాక జైలనుండి “కాని కాచ్చ”లనే “కన్విక్టు” వార్షికము 60 మంది కలరు! వీరుగాక మేస్త్రీలు పెక్కొనుగలరు. జైలుకు, గుమాస్తా ఉపాధ్యాయుడు, డిప్యూటీ జైలుకు, చీఫ్ వార్డరు, నూపరించెండెంటు, యిందరుబ్యోగీయులతో గూడు కొన్నిటి యొక “అనందపట్నము”ని చెప్ప నొప్పుచున్నదిజైలు. ఇతర విశేషము లెల్లరకు తెలిసినగుటచే వదలివేసితిని.

గంజాం. విశాఖపట్నం, గోదావరి, కృష్ణ, గుంటూరు మండలములనుండి అసహాయదారులు భూము 2409 మంది మన సోదరులై రాజమండ్రి జైలునుండియుండిరి. ఎల్లరు సురక్షితముగానున్నారు. ఎల్లప్పుడు శ్రీరామనామామృతమునే గ్రోలుచు సుఖముగా కాలముగడపుచున్నారు. తొలి దినములలో కఠిన జైలు వారలకు కొంచెము కష్టమైనవలననే నేసియుండిరి. కాని సమానము యెక్కువగు కొలది సామాన్యమైన పనులలో నేసియుండుటం బట్టి అంతకష్టమని చెప్పవలసి వీలులేదు. కొంచెము వేసరికి కష్టముగానుండును. వారివారికి ఉత్తరములు వ్రాయునప్పుడు రిఫై కాన్సులు వ్రాయవలెను. కష్టపడినగాని సుఖముయొక్క అనుభవము తెలియదుగదా!

NOTICE TO STUDENTS.
Why disgusted of failures! use 2 tins of Spermatorrhoea pills. Invigorates the body sharpens memory improves digestion 2 pills produce startling relief stopping emissions and wet dreams. (C)
347 M. V. R. RAMACHANDRA ROW, Market Tank, COCONADA.

అది నేనుమా లేక కృతజ్ఞతయా? పాతకా! నిర్ధారణచేయుము

భర్త: “నేనునీ నిచ్చు కొరినది, యిదిగో”
భార్య: “ప్రియా, నిజముగానా! నేను నమ్మజాలను! మీరు నిన్ననే గాజులు చేయించెద నని చెప్పియుంటి. అప్పుడే నేడేనచ్చెనా? ఎంత అందముగా నున్నది! ప్రియా, నందనములు.”
భర్త: “నన్ను, నన్ను. నాకేల నందనములు? అందరకును మిక్కిలి నమ్మకముగ మాట ప్రకారము నగలను తయారు చేసి యిచ్చునట్టి ఉయ్యిసి రాయయ్య శెట్టి గురుస్వామి శెట్టి అంశు కంపెనీవారిని అభినందించుము.”

కర్నా గారము
62 గోవిందప్పనాయక్ వీధి,
బాల్జిట్రన్ - మదరాసు.
నగలకు మదింపువేయబడును. ఉత్తరము వ్రాసిన క్యాటలాగు ఇనాముగా పంపబడును.
ఉయ్యిడి రామయ్య శెట్టి గురుస్వామి శెట్టి అంశు కో, నగలవర్తకులు.
మదరాసు 25 వైనాబాదు రోడ్డునందున మా ప్రదర్శనాలయమునకు విచ్చేయును.

దేశభక్తుల చిత్రపటములు

(ప్రతి యింటను పూజించు తగినవి.)

[3516]

గాంధీమహాత్ముడు లోకోత్తర పురుషుడు

కాశీ ధారా యొక్క కుయ్యని యొక్క మహాత్ముని చిత్రపటము సావనశీ సజ్జాగ్రహాశ్రమమునందు ప్రత్యేకముగా ఆంధ్రచిత్రకారు లైన చావలి నాగేశ్వరరావుగారిచే తీయబడి పలురంగాలలో చక్కిని నునుపుకాగితముపై చిత్రపటపడినది. సైజు 15x20 అంగుళములు. వెల ప్రతి 1-టికి రు 0-8-0 మాత్రము.

వర్తకులకు కనుమన విరివిగ నివ్వబడును.

ఆంధ్రేశమునకు సోలయేజంట్లు:— దొంతరాజు సీతారామయ్య, గుంటూరు.

దేశభక్త కొండ వెంకటప్పయ్య పంతులు

ఆంధ్రుని రామదాసు దుర్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్య, చిత్తరంజనదాసు, అలీ సహోదరులు శ్రీమతి సరోజినీదేవి, లాలా లజపతిరాయ, పి. యస్. ఆంధ్రుడు మున్నగువారు భిక్షువస్త్రములు ధరించిన తరువాత తయారయ్యబడిన పటములు. చూడదముగ నుండును. సైజు 12x10 అంగుళములు వెల 0-2-0 మాత్రము.

ఇందులో దేశభక్త ఆంధ్రుల ముల పటములకు సోలయేజంట్లు: జే. అయ్యవారికాశ్రమి, స్వరాజ్యగ్రంథాలయము, తెనాలి. తదితర పటములకు యీక్రింది చిరునామాకు వ్రాయవలయును.

The Andhra Chitrasala, Princess Street, Bombay.

అద్భుత భవిష్యత్ ఫలదర్శిని

ఇది మంచి ఆశ్చర్యకరమైన పుస్తకము. ఈ పుస్తకము ప్రతిమనజాకును ప్రతిదినమును మిక్కిలి యుపయోగకరము. వి చూచుకొనుటకు బాలకము, పుట్టినతేది, నక్షత్రము, మొదలగునవి అవసరములేదు. ముఖ్యమైన తెలుగులో వ్రాయబడినది. గొప్ప సర్టిఫికేటులను పొందినది. వెల 1 రూ. ప్రస్తుతం ఏలూరు నల్ల జడ్డిగారగు ఆదివారాయణ రావు వారు. బి. ఎ. డి. ఎల్. గారిట్లు వ్రాసిరి. "కావల దానిని తెలిసికొన గోరువారికి యీ భవిష్యత్ ఫలదర్శిని సంక్షోభము కలిగించునని నానిశ్చయము." పుస్తకములు కలయవారు యీ దిగువ చిరునామాకు వ్రాయవలయును.

తాతా జ్యోతిషవిద్యాలయము

[2863]

చోడవం, విశాఖపట్నం, జిల్లా

ముఖ్య గవనింపు.

యోగ్యతాపత్రములు 2942

(4) డెనాన్ టీనేరుండా, దుర్గా మెడికల్ హాసువారి నులమాన్ ఉక్కు ఉపయోగించుచుండెని. మంచి అకలిని కలిగించెను. సకాలమునకు ప్రవర్తించెను.

కెపాల్ } రాజావరేంద్ర
14-4-22 } సర్ జంగ్ అఫ్ కెపాల్

నిష్ఠానుగ తయారుచేయబడిన కాశ్రమి హృదయము.

ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసీలో దొరకును.

తెలుగుభాషయందు గాని, ఇంగ్లీషుభాషయందు గాని

క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.

మేనేజర్, ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసీ,

19, హుస్సేన్ రోడ్, మాంటురోడ్ - మదరాసు.

"కాంతామదహరణి"

అను యానానీ వైద్యశాస్త్రప్రకారము తయారయిన ఇంద్రియపుష్టికి దివ్యమైనలేహ్యము - బలహీనత కాత్తుచేతులు లాగుట, రక్తిలో శీఘ్రస్థలము, పోగొట్టి, వీర్యవృద్ధిని అమితముగా గలుగజేయును. పరిశీలించుచు మిత్ర తెలియును.

వెల 1 డబ్బు 4-0-0

"నెగరోగనివారిణి"

8 విధములగు నెగవ్యాధులు, యంతకాలము నుంచి తీర్చించియున్నను, దీనినిసేపించిన 2 రోజులలో నిశ్శయముగా నివారణయగును. అట్లుకాదేని సామ్య వాపసుచేయబడును.

1 సీస రు 1-0-0

ది రెడ్డి అందు కంపెనీ, గోపాలపురం, కొత్తపేట పోస్టు (గోదావరిజిల్లా)

[2838]

మలయచందనము

గనేరియా అను సెరోగమునకు కుశారము.

పథ్యము లేదు. పిచికారితో పని లేదు.

ఎలుపు, తెలుపు, పచ్చ, అను మూడు

విధముల సెరోగమును మూడు

పూటలలో మాన్యును. శ్రీలకునును

వ్యాధులకు కూడ ఇది రాక్షావధము.

(1251) డబ్బు 1 కి వెల 2-4-0

చందనీ (మలయచందనము కనుపానము) డెన్ను వెల 3-0-0

గంధర్వ ఫార్మసీ, రాయవరం. (గోదావరిజిల్లా)

షడనకామేశ్వర లేహ్యము

దున్నులపాలిటి సంజీవి:— మేహము, నిక్కాక, శుక్ల నవ్వు, నిస్సత్తున, అతిమాత్రము, మొదలగు వాటిని హరించి మంచి నిద్రమును, యవ్వనమును, కాంతిని, వీర్యవృద్ధిని, సంతాన పొత్తిని, కలిగించు వర్ణపానము. 2 డబ్బులు చాలును. 20 కు డబ్బు రు 1-4-0. బి. పి. చార్జి 0-8-0 (8851)

రోజుపుష్ప లేహ్యము:— ఇది కులబద్ధమును పోగొట్టి కాల విరేచనమును చక్కగా కలిగించుటలో అమృతప్రాయము 15 కు డబ్బు రు 0-10-0, బి. పి. చార్జి 0-7-0. [1]

బి. పి. పి. అందుకో, ఆయుర్వేదసమాజం, పెరిదేపి, నెల్లూరుజిల్లా.

మోహిని తైలము

5 కులములు గల సీసా 1-కి అణాలు 0-12-0 మాత్రం అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి లేక మద్రాసు

నమ్మకము (1842)

బంగారు, వెండిరత్నములు

ముల నగలును ఇతర విస్తృతములు.

కాశీను యచ్చిన పుష్కరిని

వైకము ఇవ్వబడును

ఉమిడి-రామయ్య కెటి

గురుసామి కెటి కంపెనీ

25, డై నాబాబురోడ్, మదరాసు.

సాదా ఉంగరములు, పువ్వురాగము, సేవకమలాలు, కెంపులు, మున్నగునవి చేర్చి కట్టబడిన ఉంగరములు, తయారయ్యబడి అమ్మకమునకు సిద్ధముగా నుంచబడి యున్నవి. కావలసినవార ఆర్డరుయిచ్చిన వారి యిష్టము చొప్పున పురమాషిగా తయారుచేసి యివ్వబడును.

దంతచూర్ణము

వెల డబ్బు 1-కి 2-0-0

ఈ ధంతచూర్ణముతో పండ్లు లోముటవలన చిగుళ్ళనుండి రక్తము ప్రవించకుండును. నోట దుర్గంధములేక యుండును.

పండ్లు ముత్యములవలె తెల్లగా నుండును.

అనేకులకు ప్రతిరోజు వాడబడుచున్నది.

తామర తైలము

రాజరాణి గుర్తుగల తామరతైలము పూతినాళకము లగు చాల మంచి మందులతో తయారయ్యబడి ప్రఖ్యాతిగాంచినది. అనేకయెండ్రునుండి యున్న తామర నాలుగైదు సార్లు రాచినతోడనే పోయినదని వేలమంది మాకు వ్రాసియున్నారు దీనిని రాచిన మంటయుండిను. చర్మము నలు వెక్కిదు. అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి-మదరాసు.

వనోపధిసరస్వరిల్లా

రక్తహీనతను రక్తముయొక్క పరిశుద్ధతను పోగొట్టుట యందు చేరెన్నిక గాంచినది. ధర 1-10-0 ఇండియా సిలోకానందు ఎచ్చటికైనను తపాలాఖర్చు పుచితముగా పంపబడును. (2978)

విలాసము పి. డి. సావంత్

నెం 144 ఫనసవాడి, బొంబాయి

చందనాదివటి

చందనాదివటి:— ప్రమేహరోగములను పోగొట్టును

చందనాదివటి:— కౌపరగ్నిక మేహము (సెగ) రోగమును అతితీవ్రముగా పోగొట్టును.

చందనాదివటి:— మూత్రనాళములోని క్రణమును పోగొట్టి మూత్రము బారీయగునట్లును మంట లేకుండచేయును.

చందనాదివటి:— మూత్రాశయమునకు బలము గలిగించును.

చందనాదివటి:— శ్రీలకు ప్రాపించిన కౌపరగ్నిక మేహము సెగ రోగమును పోగొట్టును.

చందనాదివటి:— శ్రీలకు వైచికముగా రక్తచేయెక్కునును, శ్రీలకును రోగములను పోగొట్టును.

25 మాత్రము వె. రూ 1.

క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.

డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీకళి, బి. ఎ. ఎం. బి. సి. ఎం.

మేనేజింగు డైరెక్టరు,

ఆంధ్రఆయుర్వేద ఫార్మసీ, (లిమిటెడ్)

19, హుస్సేన్ రోడ్డు,

మాంటురోడ్ - మదరాసు

(గురు) (8166)